

Vuosikertomus 2008

enfo

Sisältö

3.....	ENFO LYHYESTI
4.....	AVAINLUVUT VUODELTA 2008
5.....	TAPAHTUMIA VUONNA 2008
6-7.....	TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS
7.....	ENFO-KONSERNIN STRATEGIA
8.....	VISIO JA MISSIO
9.....	ARVOT
10-13	KASVOT TIETOTEKNIIKALLE
14-17	CASE HUISKULA
18-21	CASE OTAVA-KUVALEHDET
22-25	CASE SKANSKA SVERIGE
26-29	CASE DESTIA
30-89	TILINPÄÄTÖS
90-93	KONSERNIN HALLINNOINTI
94-95	YHTEISKUNTAVASTUU

Kannen kuvassa Enfon Ruotsin maayhtiön konsultti Robin Seybold Göteborgin toimipaikasta.

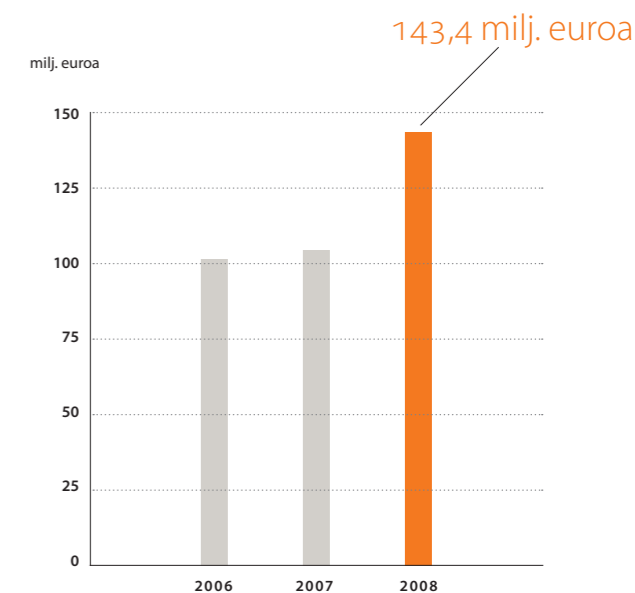
Enfo antaa Kasvot tietotekniikalle

Enfo tarjoaa yrityksille ja yhteisöille mutkattomia tietotekniikkapalveluja Suomessa ja Ruotsissa. Palveluissaan Enfo hyödyntää yli 45 vuoden kokemustaan tietotekniikkapalvelujen kehittämisestä sekä parhaiden kumppaneiden laitteita ja ohjelmistoja. Noin 700 tietotekniikan huippuosaajaa takaavat, että Enfon asiakkaat saavat parhaan hyödyn irti tietotekniikasta.

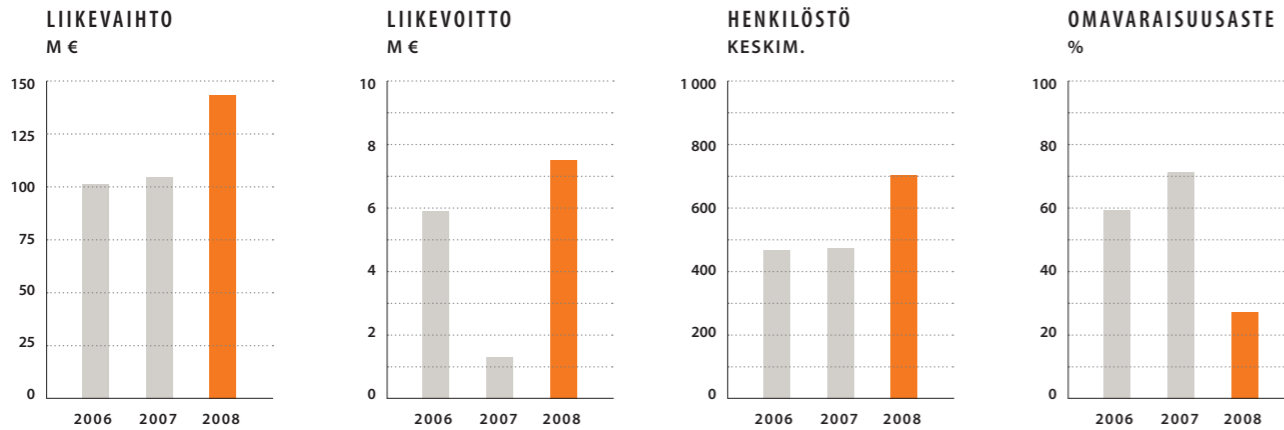
KESKEISET TUNNUSLUVUT VUONNA 2008

- Liikevaihto 143,4 milj. euroa (104,4)
- Liikevoitto (EBIT) 7,5 milj. euroa (3,4)
- Osakekohtainen tulos 7,05 euroa (7,48)
- Henkilöstöä keskimäärin 703 (476)

LIKEVAIHDON KEHITYS 2006-2008

Avainluvut vuodelta 2008

Konserni	2008	2007	2006
	IFRS	IFRS**	IFRS*
Tuloslaskelman tunnuslukuja			
Liikevaihto (M €)	143,4	104,4	101,2
Liikevaihdon muutos-%	37,4	3,2	36,6
Liikevoitto (M €)	7,5	3,4	5,9
% liikevaihdosta	5,2	3,3	5,8
Voitto ennen veroja (M €)	5,5	5,8	6,2
% liikevaihdosta	3,8	5,5	6,1
Tilikauden voitto (M €)	4,0	4,2	4,6
% liikevaihdosta	2,8	4,0	4,5
Korkokulut, netto (M €)	2,0	-2,3	-0,3
% liikevaihdosta	1,4	-2,2	-0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	14,4	18,9	22,4
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	12,6	13,8	18,8

Taseen tunnuslukuja	2008	2007	2006
Omavaraisuusaste-%	27,3	71,4	59,5
Gearing-%	114,5	-34,3	-19,8
Korolliset nettovelat (M €)	34,0	-11,8	-8,2
Taseen loppusumma (M €)	108,8	46,9	49,7

Osakekohtaisia tunnuslukuja	2008	2007	2006
Tulos/osake, perus	7,05	7,48	7,79
Tulos/osake, laimennettu	7,05	7,48	7,79
Oma pääoma/osake	52,8	59,2	49,9
Osinko/osake***	1,00	3,57	
Osinko/tulos %***	14,2	47,7	
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	561 256	561 256	568 741

Muut tunnusluvut	2008	2007	2006
Henkilöstö keskimäärin	703	476	467

*Vuoden 2006 tunnusluvut perustuvat aikaisemmasta Enfo Oyj:stä eriytettyihin lukuihin (Edeltäjä).
 **Vuoden 2007 tunnusluvut on laskettu käyttämällä Enfo Oyj:n ja Edeltäjän yhteenlaskettuja lukuja.
 ***Laskettu hallituksen osingonjakohdotuksen mukaisesti.

Tapauksia vuonna 2008

Q1

TAMMI—MAALISKUU

ENFO OSTI Semcon AB:ltä sen IT-liiketoimintaa harjoittavan ruotsalaisen tytäryhtiön Semcon Innovation Ab:n koko osakekannan. Sopimus julkistettiin 2.1.2008. Enfo Sweden AB yhdistettiin Enfokonserniin 8.2.2008 alkaen. Ruotsissa Enfon asiakkaita ovat mm. SonyEricsson, AstraZeneca, Volvo IT ja E.ON. Ruotsissa Enfon palveluista vastaa Enfo Sweden AB, jonka liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt Zipper by Enfo, Zystems by Enfo, Zingle by Enfo ja Zuite by Enfo.

ENFO ULKOISTI osan asiakkaan tiloissa tarjottavaa lähituki- ja laitehuoltopalveluaan Relacom Finland Oy:lle. Ulkoistussopimus allekirjoitettiin 30.1.2008 ja sen myötä 39 Enfon lähituessa työskentelevää henkilöä siirtyi 1.2.2008 alkaen Relacomin palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

YTV JA ENFO ovat tehneet kolmivuotisen jatkosopimuksen pääkaupunkiseudun matkakorttijärjestelmän tuotannon operoinnista ja valvonnasta, ohjelmistojen ylläpidosta ja laitteiden huollosta. Sopimus julkistettiin 20.2.2008.

Q2

HUHTI—KESÄKUU

TEKNOLOGIAN ja innovaatio-oiden kehittämisselitys Tekes ja Enfo julkistivat 14.4.2008 yhteistyösopimuksen perustietotekniikan palveluista. Palvelusopimuksen kohteena ovat Tekesin loppukäyttäjien työasemaympäristön, palvelinjärjestelmien ja lähiverkon hallintaan ja ylläpitoon liittyvät tehtävät sekä mobiilipalvelut.

OTAVA-KUVALEHDET-konserni ulkoisti Enfolle Service Deskin, työasemien hallintapalvelut ja työasemalaitteiden elinkaari- ja huolto- ja ylläpidon palvelut. 6.5.2008 julkistettu sopimus kattaa

kaikkien Otava-Kuvalehtien Suomessa toimivien konserniyhtiöiden n. 1 000 työaseman palvelukokonaisuuden. Ulkoistuksen yhteydessä Enfon palvelukseen siirtyi kolme henkilöä vanhoina työntekijöinä.

DESTIA JA ENFO ovat solmineet merkittävän ulkoistussopimuksen, jonka myötä koko Destian ICT-palveluprosessi siirtyy Enfon vastuulle. Sopimus allekirjoitettiin 12.5.2008 ja sen myötä 20 Destian työntekijää siirtyvät Enfon palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Q3

HEINÄ—SYYSKUU

SUOMEN suurimpiin ympäristönhuoltoyrityksiin kuuluva SITA Finland turvaa kriittiset palvelimensa käyttämällä Enfon konesalipalveluita. Enfo varmistaa, että SITA Finlandilla on käytössään riittävät palvelinresurssit ja niiden toimintavarmuus on taattu. Sopimus julkistettiin 4.8.2008

ENFO sekä Efore Oyj ovat solmineet 11.9.2008 julkistetun palvelusopimuksen, jonka myötä Enfo vastaa Eforen palvelinjärjestelmien ja virtuaalisointiympäristön ylläpidosta ja jatkokehityksestä. Efore on globaali kumppani tietoliikenne-, teollisuusautomaatio- ja terveydenhuoltosektorin johtaville yrityksille.

Q4

LOKA—JOULUKUU

YMPÄRISTÖ- ja lannoiteteuotteita valmistava ja markkinoiva Biolan Group keskitti IT-palvelin- ja kapasiteettipalvelunsa Enfolle, joka huolehtii jatkossa Biolanin liiketoiminnan tarvitsemista IT-käyttötävyystarpeista. Sopimus julkistettiin 19.11.2008.

ENFO JULKISTAA suunnitelmansa järjestelmä- ja infra-palvelujensa keskittämisestä yhteen liiketoimintayksikköön vuoden 2009 alusta alkaen. Uuden toimintamallin vaikutuksia selvitetään 14.10.2008 käynnistyneissä tuotannollisiin ja toiminnan uudelleen-

järjestelyihin perustuvissa yhteistoimintaneuvotteluissa henkilöstön edustajien kanssa.

ENFO JULKISTAA 18.12.2008 suunnitelmansa siirtä maaorganisaatioihin Suomessa ja Ruotsissa. Samalla yhtiö uudistaa konsernin johtoryhmänsä. Enfo päättää Pietarin toimipisteen lakkauttamisesta ja suuntaa Venäjän laajentumiseen varatut resurssit Suomen ja Ruotsin jo ennestään vahvan markkina-aseman vahvistamiseen.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2008 oli monille yrityksille Enfon tapaan hyvin kaksijakoinen. Ensimmäinen vuosipuolisko elettiin odottavissa, mutta perussävyltään positiivisissa tunnelmissa. Jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana tapahtui maailmalla ja myös Enfon päämarkkina-alueilla suhdannetilanteessa totaalinen täyskäännös. Monet keskeiset talouden indikaattorit Suomessa ja Ruotsissa vahvistavat muutoksen olleen ennen näkemättömän raju. Suhdannemuutoksen seurauksena toimintaympäristömme tulee olemaan lähivuodet hyvin erilainen kuin mihin olemme pitkään jatkuneen talouskasvun aikana tottuneet.

Enfon toiminnassa suurin muutos vuonna 2008 oli helmikuussa Ruotsissa toteutettu yrityskauppa, jonka seurauksena pörssiyritys Semconin IT-liiketoiminnot siirtyivät Enfolle. Kaupan ansiosta meillä

on nyt Ruotsissa yli 250 henkeä työllistävä, hyvin kannattava yksikkö, jonka suurimmat asiakkaat ovat maailmanluokan

ruotsalaislähtöisiä yrityksiä. Kevään aikana saimme läpivietyä integraatioprosessin, jonka myötä Ruotsin toiminnot on liitetty osaksi Enfon johtamisjärjestelmää.

Suomessa päättynyt vuosi onnistui toiminnallisesti erittäin hyvin. Orgaaninen

kasvuvauhimme ylittää selvästi toimialan yleisen tason ja olemme saaneet käännettyä myös kannattavuuden kasvu-uralle vuoden 2007 notkahduksen jälkeen. Kun lisäksi olemme pystyneet edelleen säilyttämään asiakastytyväisyytemme Suomessa huipputasolla, voimme katsoa muutoin sumuiselta näyttävään tulevaisuuteen tältä osin luottavaisin mielin.

Suurin takaisku päättyneenä vuotena oli joulukuussa tehty päätös Pietarin toimipisteen lopettamisesta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tavoitteenamme oli toiminnan voimakas laajentaminen Venäjällä vuoden 2009 aikana. Yleinen taloudellinen tilanne on kuitenkin erittäin epävarma ja erityisesti Venäjän talouden tulevaa kehitystä on hyvin vaikea ennakoita. Näin päädyimme ratkaisuun, jonka mukaan suuntaamme Venäjän laajentumiseen varatut resurssit Suomen ja Ruotsin jo ennestään vahvan markkina-asemamme vahvistamiseen. Täyskäännöksestä ei kuitenkaan ole tässä kysymys, sillä Pietarin toimipisteen lopettamisesta huolimatta tarjoamme jatkossa edelleen tietotekniikan peruspalveluita Venäjällä toimiville suomalaisasiakkaillemme Suomen maaorganisaation ja venäläisten alihankkijaresurssien toteuttamana.

Enfon strategiana on kasvaa kannattavasti orgaanisesti ja yritysostoin. Etenimme vuonna 2008 vakaasti tämän strategian ohjaamana. Ruotsin yrityskaupan myötä saimme kansainvälistymisprosessiimme vauhtia ja Suomen liiketoimintojen vahva orgaaninen kasvu vahvisti myös muita strategisia tavoitteitamme. Tämän strategian mukaan etenemme myös jatkossa ottaen kuitenkin huo-

STRATEGIA

Enfo-konsernin strategia on kasvaa kannattavasti. Kasvu toteutetaan sekä orgaanisesti että yritysostoin.

KESKEISET STRATEGISET TAVOITTEET

Enfo kansainvälistyy Itämeren alueella.

Enfo kasvaa tietotekniikan ulkoistusliiketoiminnassa keskisuuren asiakassegmentin markkinajohtajaksi Suomessa.

Enfo on kuluttajien sähköisten laskutuspalvelujen markkinajohtaja Suomessa.

Enfo on yksi Suomen parhaista työpaikoista.

mioon epävakaa toimintaympäristön asettamat rajoitukset.

Moniin muihin toimialoihin verrattuna IT-alan yleinen suhdannekuva on tätä kirjoitettaessa edelleen kohtuullinen. Muiden palvelualueiden tapaan suhdannekäänne ei ole ollut yhtä äkillinen kuin teollisuudessa ja rakentamisessa. Yleisen taloudellisen epävarmuuden seurauksena asiakkaiden tietotekniikkainvestoinnit kuitenkin vähentyvät jatkossa. Tässä suhdannetilanteessa IT-kysyntä tulee ohjautumaan sellaisiin palveluihin, joilla saadaan aikaan kustannussäästöjä lyhyellä tähtämellä. Nyt jos koskaan tutut toimintatavat on hyvä kyseenalaistaa ja uskommekin monien asiakkaidemme harkitsevan tietohallinnon ulkoistamista yhtenä toimintaa tehostavana ratkaisuna. Hyvä esimerkki nopeista kustannussäästöistä on myös e-lasku, jonka tarjoamat mahdollisuudet kuluttaja-

laskutuksessa ovat lähestulkoon hyödyntämättä.

Kiitän asiakkaitamme, enfolaisia ja kaikkia muita sidosryhmiämme tuloksekkaasta yhteistyöstä vuonna 2008. Asiakkaamme arvostavat asiakastytyväisyytustkimusten mukaan erityisesti Enfon kykyä luoda kustannussäästöjä tuottavia ratkaisuja. Näin ollen uskomme suhdannetilanteen täyskäännöksestä huolimatta meillä olevan työntäyteisiä vuosia luvassa myös jatkossa.

Arto Herranen

TOIMITUSJOHTAJA
ENFO OYJ

VISIO

Tavoitteenamme on suurempi, tehokkaampi ja ihmisläheisempi Enfo.

Pyrimme kasvamaan selvästi toimialan keskimääräistä kasvua nopeammin.

Pyrimme hyvään kannattavuustasoon ja hintakilpailukykyyn jatkuvalla toiminnan kehittämisellä.

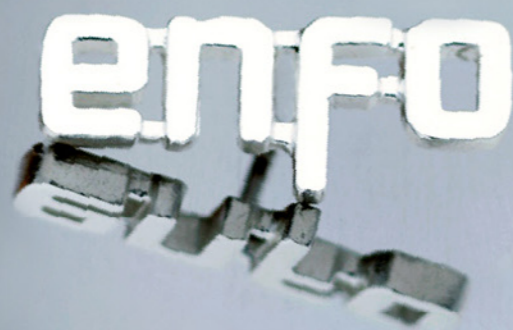
Pyrimme edelleen vahvistamaan toimintatapaamme, joka korostaa ihmisen roolia tietotekniikan soveltajana ja toteuttajana.

MISSIO

Vahvistamme asiakkaittemme kilpailukykyä mutkattomien tietotekniikkapalveluiden avulla.

Keskitymme palvelemaan yrityksiä ja yhteisöjä ja ymmärrämme tietotekniikan roolin asiakkaittemme oman toiminnan kehittämisen välineenä.

Toiminnassamme korostuu pyrkimys asiakkaan kannalta helppoihin ja mutkattomiin palveluratkaisuihin.

Enfon arvoina on olla rohkea, luotettava ja ihmisläheinen

ROHKEA

- Enfolainen uskaltaa tarttua haasteisiin ja tarkastella toimintoja kriittisesti. Hän uskaltaa luopua vanhasta ja uusiutua.
- Enfolainen haluaa kasvaa ja tehdä töitä menestyäkseen. Hän uskaltaa luottaa omaan ammattitaitoonsa.
- Enfolainen uskaltaa epäonnistua ja myöntää virheensä. Hän uskaltaa kysyä ja osaa ottaa esille aratkin asiat.

LUOTETTAVA

- Enfolainen tekee, minkä lupaa. Enfon asiakas tietää, mistä maksaa.
- Enfolainen ymmärtää oman vastuunsa työyhteisön hyvinvoinnin, työedellytysten ja tuloksen rakentamisessa.
- Enfolainen osoittaa arvostusta ja luottamusta toista ihmistä, tämän työtä ja osaamista kohtaan.

IHMISLÄHEINEN

- Enfolainen uskaltaa olla oma itsensä. Hän osoittaa arvostavansa yksilöllisyyttä. Enfolainen kohtelee kaikkia tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti.
- Enfolainen hyväksyy, että tekeväälle sattuu myös virheitä.
- Enfolainen osaa kuunnella ja keskustella. Hän käyttää sanoja, jotka kuulija ymmärtää.
- Enfolaisen elämässä on muitakin tärkeitä asioita kuin työ.

Kasvot tietotekniikalle kotimaassa ja kansainvälisesti

Enfon strategisena tavoitteena on kasvaa kannattavasti sekä kotimaassa että kansainvälisillä IT-palvelumarkkinoilla. Palvelulupauksemme mukaisesti haluamme olla nykyisille ja tuleville asiakkaillemme haluttava kumppani, joka antaa palveluille kasvot ja on läsnä asiakkaan liiketoiminnassa tuottamalla ja kehittämällä luotettavia IT-palveluja.

Enfo tarjoaa yrityksille ja yhteisöille mutkattomia tietotekniikkapalveluja Suomessa ja Ruotsissa. Enfon Venäjällä toimiville suomalaisille asiakkaille IT-palveluja tuotetaan Suomen maaorganisaation toimesta ja paikalliset tukipalvelut hankitaan Pietarin ja Moskovan alueella toimivilta kumppaneilta.

Palveluissaan Enfo hyödyntää yli 45 vuoden kokemustaan tietotekniikkapalvelujen kehittämisestä sekä parhaiden kumppaneiden laitteita ja ohjelmistoja. Verkostoitumalla hyvien kumppanien kanssa Enfo voi tarjonta entistä kattavamman palvelukokonaisuuden ja luoda uusia teknologiaratkaisuja asiakkailleen. Noin 700 enfolaista tietotekniikan huippuosaajaa takaavat sen, että asiakkaamme saavat parhaan hyödyn irti tietotekniikasta.

Kansainvälistymme Itämeren alueella

Keskeisenä strategisena tavoitteena Enfollla on kansainvälistyä Itämeren alueella. Palvelumme kattavat tällä hetkellä Suomen, Venäjän ja Ruotsin, jossa Enfollla on yli 250 IT-ammattilaista työllistävää maayhtiö Enfo Sweden AB, jonka suurimmat asiakkaat ovat maailmanluokan ruotsalaislähtöisiä yrityksiä. Asiakkaitamme ovat mm. Volvo IT, E.ON, Skanska Sverige, AstraZeneca sekä lukuisat julkisen sektorin organisaatiot.

Voimme tarjota asiakkaillemme tietotekniikan palvelukokonaisuuden, jonka maantieteellinen toiminta-alue on entistä laajempi. Kansainvälistymisen myötä myös osaamisemme vahvistuu ja meillä on yhä enemmän asiantuntijoita vastamaan nopeasti kehittyvän teknologisen ympäristön haasteisiin. Ruotsissa palvelumme kattavat IT-infrastruktuuri-, IT-järjestelmäintegraatio-, toi-

minnanohjausjärjestelmä- sekä käyttäjähallintaan liittyvät sovelluspalvelut. Kansainvälistyminen mahdollistaa Enfolle myös yhä voimakkaamman kasvun.

Kasvamme kotimaan markkinoilla

Enfo tuottaa asiakkailleen Suomessa tietotekniikka- sekä tiedonvälityspalveluja. Tietotekniikkapalvelumme kattavat niin IT-ulkoistukset, tietotekniikkaratkaisut, sovellus- ja asiantuntijapalvelut, työasemaympäristön ja laitteiden elinkaari- ja palvelin- ja kapasiteettipalvelut, tietoverkkopalvelut sekä Service Desk -palvelut.

Enfo tarjoaa tiedonvälityspalveluja yritysten sisäisten että ulkoisten tietovirtojen hallintaan ja tehostamiseen. Tiedonvälityspalveluihimme kuuluvat myyntilasku- ja ostolaskupalvelut sekä liiketoimintatietojen välityspalvelut. Tuotamme verkkolaskut ja muut sähköiset laskut yrityksille ja kuluttajille sekä tulostamme ja arkistomme laskut. Ostolaskupalvelujen puolella tuotamme sähköiset ostolaskut, skannaamme ostolaskut sähköiseen muotoon ja tuotamme ostolaskujen ASP-kierrätyspalveluja ja arkistointia.

Tiedonvälityksen kokonaispalvelumme kattaa kaiken aineiston vastaanotosta muuntopalveluun, välittämiseen, raportointiin ja arkistointiin saakka.

KESKISUUREN ASIAKASSEGMENTIN

MARKKINAJOHTAJAKSI

Enfon tavoitteena kotimaan markkinoilla on kasvaa tietotekniikan ulkoistusliiketoiminnassa keskisuuren asiakassegmentin markkinajohtajaksi. Etenemme vakaasti kohti tavoitettamme tuottamalla ja kehittämällä toimintaa tehostavia IT-palveluja sekä nykyisille että uusille asiakkaillemme.

Vahva asiantuntijaosaaminen ja infrastruktuurin tuntemus antavat asiakkaillemme etua teknologia-prosessien ja järjestelmäympäristöjen kehittämiseen ja uudistamiseen.

Vuonna 2008 Enfo solmi uusia asiakassopimuksia mm. Biolanin, Tekesin, Eforen, SITA Finlandin ja Suomen Messujen kanssa. Lisäksi teimme mittavan sopimuksen Suomen johtavan infra-alan palveluyrityksen Destia Oy:n kanssa. Sopimuksen myötä koko Destian ICT-palveluprosessi siirtyi Enfon vastuulle.

Merkittävän työasemapalvelujen ulkoistussopimuksen Enfo teki yhdessä Otava-Kuvalehdet-konsernin kanssa: Otava-Kuvalehdet ulkoisti Service Deskin ja työasemapalvelunsa Enfolle. Tehty sopimus kattaa kaikkien Otava-Kuvalehdet-konsernin Suomessa toimivien konserniyhtiöiden noin 1 000 työaseman palvelukokonaisuuden.

KULUTTAJIEN SÄHKÖISTEN LASKUJEN MARKKINAJOHTAJAKSI

Sähköisten palvelujen puolella tavoitteenamme on olla kuluttajien sähköisten laskutuspalvelujen markkinajohtaja Suomessa. Vuoden 2008 aikana Enfon verkkolaskuasiakkaiden määrä kasvoi selkeästi ja sähköisessä laskutuksessa Enfon asema markkinoilla on vakaa. Enfo toimittaa vuosittain noin 60 miljoonaa dokumenttia sähköisesti ja paperilla. Lähes 15 % Suomen kaikista laskuista muunnetaan ja välitetään Enfon kautta.

Tuotamme sähköisiä laskupalveluja lukuisille julkisen sektorin organisaatioille kuten kaupungeille sekä kunnille ja huolehdimme yritysten välisen sähköisen laskutuksen etenemisestä. Enfon palveluihin luottavat mm. Alma Media, DNA Finland, Espoon kaupunki, Fortum, Yara Suomi, Snellman ja Valio. Kiinnostus kuluttajan sähköistä laskua kohtaan on kasvanut markkinoilla ja Enfo on aloittanut sähköistämään esimerkiksi tulostusasiakkaidensa laskuvirtoja.

Enfon sähköiset laskutuspalvelut ja IT-ulkotuspalvelut tarjoavat mahdollisuuden tehostaa toimintaa ja löytää uusia sekä kustannustehokkaita tapoja hoitaa sisäisiä toimintoja.

Asiakastyytyväisyys edellyttää määrätietoista työtä

Asiakastyytyväisyyden mittaaminen on Enfo Oy:ssä vuosittain tehtävä säännöllinen toimenpide, jonka avulla tutkitaan asiakkaiden näkemyksiä yhtiön toiminnan kehittymisestä. IT-alan tutkimustoimintaan erikoistunut Market-Visio Oy toteutti Enfolle asiakastyytyväisyystutkimuksen, johon haastateltiin 200 Enfon asiakasta vuoden 2008 syyskuussa.

Tutkimuksen perusteella Enfoa pidetään luotettavana IT-toimittajana, joka panostaa asiakaspalveluun ja asiakasläheisyyteen. Noin 92 % vastaajista ilmaisee tyytyväisyyttään Enfon toiminnasta, tuotteista ja palveluista arvosanoilla 8–10. Lisäksi 90 % vastanneista on valmis suosittelemaan Enfoa eteenpäin palvelujen toimittajaksi. Myös lähes 67 % vastaajista halusi antaa nimensä tutkimustietoihin, mikä on osoitus luottamuksellisesta ja avoimesta suhteesta palvelujen toimittajaan. Kokonaistyytyväisyyttä kuvaavaksi luvuksi Enfo sai kouluarvosanan 8,4, mikä oli kymmenyksen korkeampi kuin vuonna 2007.

Asiakastyytyväisyys ja toiminnassa onnistuminen eivät ole itsestäänselvyyksiä, vaan tyytyväisyystason säilyttäminen edellyttää meiltä enfolaisilta määrätietoista ja pitkäjänteistä työtä. Asiakassuhteen hoitotason ylläpito ja kehittäminen ovat erittäin tärkeitä kohteita, joihin Enfo haluaa panostaa koko ajan.

Yksi Suomen parhaista työpaikoista

Enfo-konsernissa työskentelee noin 700 tietotekniikan huippuosaajaa, joista 450 henkilöä on Suomessa ja 250 henkilöä Ruotsissa. Arvoitamme on olla rohkeita, luotettavia ja ihmisläheisiä toimijoita.

Toimimme määrätietoisesti kohti yhteistä päämääräämme – tavoitteenamme on luoda konsernista yksi Suomen parhaista työpaikoista. Enfolle on kolme strategista ydinosaa-alueita, jotka ovat asiakassuuntautuneisuus, muutosvalmius ja asiantuntijuus. Tahtotilamme on toimia markkinoilla ydinosaa-alueidemme mukaisesti:

Asiakassuuntautuneisuus: Haluaa auttaa ja palvella asiakkaita ystävällisesti, asiantuntevasti ja kannattavasti. Keskittää omat kykynsä tunnistaakseen asiakkaiden tarpeet ja tarjotakseen heille mahdollisuuksia kehittää toimintaansa Enfon palveluiden avulla. Pyrkii aina toiminnallaan täyttämään asiakkaiden odotukset.

Muutosvalmius: Tiedostaa tarvittavat ja tulevat muutokset Enfolle ja asiakkailla. Hyväksyy muutoksen itse ja vaikuttaa omalta osaltaan muutoksen onnistumiseen. Kommunikoii muutosviestiä eteenpäin positiivisesti ja kokonaisuuden huomioiden.

Asiantuntijuus: Osoittaa luontaista mielenkiintoa uusiin asioihin ja menetelmiin. Haluaa jatkuvasti kehittää omaa ja toisten asiantuntijuutta niin, että siitä on hyötyä niin Enfolle kuin itselle. Jakaa aktiivisesti osaamistaan.

Huiskulan kukkamerestä ei nouse enää laskuvuorta

Kukkien tukkukauppias Huiskula kyllästyi koko ajan kasvavaan paperilaskujen tulvaan. Huiskula ulkoisti laskut Enfolle, joka sähköisti yrityksen koko ostolaskutuksen.

Huiskula tuottaa vuosittain 10 miljoonaa tulppanaa kotimaisille kuluttajille. Tulppaanien lisäksi kärkituotteena on kotimainen leikkoruusu, joita Huiskula tuottaa 8 miljoonaa kappaletta vuosittain.

Huiskula-konsernissa työskentelee yli 200 kukkukaupan ja -tuotannon ammattilaista. "Huiskula juhlii 75-vuotistoimintaansa värikkäissä tunnelmissa", toteavat tietohallintopäällikkö Johanna Nordman (vas.) ja talouspäällikkö Jenni Lehtinen (oik.).

”Enfo on ollut sähköisten laskupalvelujen kohdalla erittäin hyvä yhteistyökumppani”.

HUISKULAN
TIETOHALLINTOPÄÄLLIKÖ
JOHANNA NORDMAN

HUISKULA

Perinteikäs kukkien tukkukauppias ja puutarha-alan asiantuntija Huiskula on kuluttajille erityisen tuttu värikkäistä tuotteistaan. Tänä vuonna 75-vuotisjuhlaansa viettävä Huiskula on ollut monien muutosten edessä, kun yrityksen liiketoimintaprosesseja on sähköistetty useassa eri projektissa. Kun Enfosta tarjottiin apua laskujenhallintaan, tarjoukseen oli helppo tarttua, koska Huiskulalle oli tärkeää löytää sopiva yhteistyökumppani. Palvelujen hankinta käynnistettiin sähköisellä ostolaskulla ja kahden viime vuoden ajan Enfolta hankitut palvelut ovat laajentuneet tarpeiden mukaan.

”Enfo tuntui heti luontevalta ja sopivalta tietotekniikkatalolta meille”, tietohallintopäällikkö **Johanna Nordman** Huiskulasta kertoo.

Paperilaskujen määrä on ollut perheyrietyksessä viime vuosina nousussa ja niiden käsittely on vienyt runsaasti resursseja taloushallinnon henkilös-

töltä. Huiskula on kasvanut vahvasti viime vuosina ja yhtiö on hankkinut useita uusia toimipisteitä.

”Kasvu on lisännyt laskujen määrää. Samalla myös toimittajat ovat siirtyneet kuukausilaskutuksesta laskuttamaan yksittäisestä toimituserästä”, Johanna Nordman sanoo.

Kun laskut ovat sähköisessä muodossa, niiden käsittely on nopeutunut huomattavasti. Enfon ostolaskupalvelun kanssa asiakkaan on mahdollista vastaanottaa kaikki laskunsa sähköisessä muodossa, jolloin valmiiksi sähköisten laskujen lisäksi paperilaskut skannataan ja toimitetaan asiakkaalle samaa kanavaa pitkin.

Enfo hoiti sähköistyksen tehokkaasti, ja henkilöstö tottui nopeasti sähköiseen laskujen kierrätykseen. Nyt yrityksen taloushallinnossa eletään sähköistä aikaa ja seuraavia kehitysaskeleita mietitään jo. Tavoitteena onkin, että kuluvan vuoden aikana pystytään lähettämään verkkolaskuja asiakkaille, joilla on valmius ottaa verkkolaskuja vastaan.

Perinteisiä arvoja modernilla tavalla

Otava-Kuvalehdet-konserni ulkoisti Enfolle liki 1000 työaseman palvelukokonaisuuden, joka sisälsi työasemien hallintapalvelut, työasemalaitteiden elinkaari palvelut sekä Service Desk -palvelut.

Tältä tiskiltä suomalaiset kirjailijat hakivat kustannuspalkkionsa käteisenä ennen tietotekniikan aikakautta, tietohallintojohtaja Maarit Laakkonen kertoo Otava-Kuvalehdet-konsernin kassahuoneen historiasta.

Otava-Kuvalehdet-konserni on neljänneksi suurin graafisen viestinnän kustantaja Suomessa. Toiminta alkoi vuonna 1890 perustetussa Kustannusosakeyhtiö Otavassa, joka aloitti kirjapainotoiminnan 1908 ja aikakauslehtikustantamisen 1916.

”Toimintamalleja on päivitetty ja prosesseja uudistettu yhdessä. Enfolaisilta on löytynyt avoimuutta ja ymmärtämystä vaikeissakin kysymyksissä”.

OTAVA-KUVALEHDET-KONSERNIN
TIETOHALLINTOJOHTAJA
MAARIT LAKKONEN

OTAVA-KUVALEHDET

Graafiseen viestintään erikoistunut Otava-Kuvalehdet-konserni on suomalaisen kustannusmaailman suuria ikoneita, jonka kustantamia kirjoja ja aikakauslehtiä on luettu Suomessa jo usean sukupolven aikana. Yhtiö on luonut ja kehittänyt vahvoja lehtibrändejä, joista tunnetuimpia on vuonna 1916 aloittanut Suomen Kuvalehti.

Yhtiö haki IT-kehittäjäkumppania, jonka kanssa työasemayhteistyö löytäisi uusia ulottuvuuksia. Tietohallintojohtaja **Maarit Laakkosen** mukaan Enfo oli konsernille sopiva kumppani työasemaympäristön uudistustyöhön. Otava-Kuvalehdet-konsernissa on käytössä niin pc- kuin mac-työasemia sekä tuhat käyttäjää, jotka tarvitsevat IT-apua päivittäisen työnsä tueksi. Loppukäyttäjille läheisin Enfo-palvelu on Service Desk, jonne tulee kuukausittain noin 1 000 palvelupyyntöä.

Laakkosen mukaan he ovat olleet Enfolle haastava asiakas, koska yhtiössä on ollut runsaasti erilaisia toimintatapoja lukuisten konserniyhtiöiden myötä – siirtoprojektin rinnalla on ollut koko ajan käynnissä myös konsernin työasemaympäristön kehitystyö.

”Paljon, paljon työtä on tehty yhdessä käyttöönottoprojektista lähtien. Toimintamalleja on päivitetty ja prosesseja uudistettu, kirjavaa työasemakantaa yhdenmukaistettu vakioituihin malleihin, jotta hallittavuus paranisi”, Maarit Laakkonen luettelee.

”Positiivista on ollut erityisesti se aidosti avoin vuorovaikutus, jonka mukaan enfolaiset ovat reagoineet nopeasti ja ymmärtäväisesti myös hankalissa asioissa. Asiantuntijuutta on löytynyt vaikeisiin kysymyksiin ja keskusteluyhteydet ovat olleet auki. Ja lisää uusia projekteja ollaan parasta aikaa suunnittelemassa”, Laakkonen vahvistaa.

Skanska Sverigellä on 11 000 työntekijää ja meneillään on 3 000 erikokoista rakennusprojektia. Koko konsernin maailmanlaajuinen henkilöstövahvuus on 56 000.

Skanska Sverigen järjestelmä on yksi Ruotsin harvoista toimivista, laajoista käyttäjien ja käyttövaltuuksien hallintamenetelmistä.

Rakennuttaja pärjää yhdellä salasanalla

Skanska Sverige ei enää halunnut kuluttaa vaativan projektinhallinnan aikaa lukuisten salasanojen pyörittelyyn. Työntekijöiden arkea helpottaa nykyään se, että yrityksen IT-järjestelmiin pääsee vain yhtä, henkilökohtaista salasanaa käyttämällä.

”Kannattaa valita järjestelmä, johon luottaa ja palveluntoimittaja, joka on asialleen vihkiytynyt alan huippuosaaja”.

SKANSKA
SVERIGEN
ANDREAS HERNE

SKANSKA SVERIGE

Monet yritykset taistelevat edelleen useiden eri salasanojen kanssa. Tämä on kallista ja käyttäjien kannalta hankalaa. Se on ongelma myös lain vaatiman käyttäjän jäljitettävyyden kannalta. Skanskalla on 5 000 suunnittelusta ja hallinnosta vastaavaa työntekijää 150 pysyvässä toimistossa ja 1 200–1 300 3G-yhteyttä käyttävää henkilöä – nyt he kaikki pääsevät useisiin Skanska Sverigen IT-järjestelmiin yhdellä salasanalla.

Järjestelmien käyttäminen nopeutuu ja tulee mukavammaksi, minkä lisäksi tärkeä tekijä on myös tietoturvan parantuminen. Enfon tarjoama käyttövaltuuksien keskitetty hallinta ja kaikkien valtuuksien jäljitettävyys on hyödyllistä niin sisäisiä kuin ulkoisiakin tarkastuksia ajatellen.

”Halusimme varmistaa, että sama ajattelutapa jäljitettävyysvaatimusten suhteen koskee koko yritystä ja kaikkia sen järjestelmiä. Meidän täytyy pystyä seuraamaan, milloin kukin käyttäjä saa käyttövaltuudet, mitä järjestelmiä nämä valtuudet kattavat ja kuka on

antanut käyttövaltuuksille hyväksynnän”, **Andreas Herne** Skanska Sverigen IT-osastolta kertoo.

Yhden salasanan vaarana on, että kaikki tieto on saatavilla, mikäli joku ulkopuolinen saa salasanan tietoonsa, mutta Andreas Herne vakuuttaa Skanskan teroittavan käyttäjille hyvin laaditun salasanan merkitystä tietovuotojen estämisessä.

Kertakirjautuminen (single sign-on, SSO) on käyttäjien kannalta järjestelmän suurin etu, sillä yksi salana riittää kaikkiin IT-järjestelmiin. Tällainen hallinnointiprojekti siistii infrastruktuurin nopeasti. Skanska Sverigen järjestelmistä löytyi Enfon hallinnointiprojektin kautta 2000 käyttäjätiliä, jotka eivät kuuluneet kenellekään. Poistamalla ne, turvallisuusriskit eliminoidaan samalla kun organisaation eri roolien käsittelystä tulee jatkuvaa ja käyttövalmiuksien hyväksyntä sujuu joustavasti.

”Kertakirjautuminen on liiketaloudellisesti kannattavaa, kun yrityksessä on paljon työntekijöitä ja käytössä on useita eri järjestelmiä, mutta kertakirjautumisen käyttömukavuuden ansiosta myös tuen tarve vähenee”, Herne toteaa.

Mutkatonta ICT-yhteistyötä Destiassa

Destian visiona on olla infra-alan johtava palveluyritys Suomessa ja vahva toimija Itämeren alueella vuonna 2011. Saavuttaakseen tavoitteensa se keskittyi ydintoimintaansa ja ulkoisti ICT-palvelunsa Enfolle.

Destialla on Suomessa pitkäaikaisin kokemus liikenneväylien hoidosta. Palvelut kattavat talvihoidon, sorateiden ja siltojen hoidon sekä laajemmin liikennepäristön hoidon.

Tarkat säätiedot ohjautuvat Kelikeskuksen tietojärjestelmien kautta teiden kunnossapitäjille, jotta he pystyvät olemaan oikealla tiellä oikeaa aikaan. ICT on näin mukana myös väylien hoidossa.

”Kumppanivalintaan vaikutti se, että Enfo on sopivan kokoinen eli tarpeeksi suuri, mutta ketterä toimintatavoiltaan”.

DESTIAN
TIETOHALLINTOJOHTAJA
TIMO KRIGSMAN

DESTIA

Destia Oy on johtava suomalainen infra-alan palveluyritys, joka aloitti vuoden 2008 alussa valtion kokonaan omistamana osakeyhtiönä. Destian toimialana on rakennusalan palvelutoiminta, teollisuus- ja ympäristöpalvelut sekä liikenteen palvelut ja näihin liittyvät tuotteet. Yhtiöllä on noin 2 800 työntekijää ICT-palveluiden käyttäjänä ympäri Suomea sekä Itämeren alueella.

Ulkoistamalla ICT-palvelunsa Enfolle yhtiö haki lisää tehokkuutta ja kustannussäästöjä ICT-palvelujensa toimintaan. Ulkoistusmallissa Enfo vastaa Destian ICT-budjetista kokonaisuudessaan ja sopimuksen myötä 22 destialaista siirtyi Enfon palvelukseen. Kyseessä oli mittava operaatio, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistui kymmeniä ihmisiä kummaltakin osapuolelta.

”Yhteistyön perusta luotiin jo selvitysvaiheen ja sopimusneuvotteluiden aikana. Yhteistyötä on helpottanut jo silloin luodut kontaktit ICT-palveluihin osallistuviin henkilöihin sekä henkilöiden pysyvyys

kumppanuusrajapinnassa”, Destian tietohallintojohtaja **Timo Krigsman** toteaa.

Palvelutuotannon ytimessä on Enfon Service Desk -palvelu, jonka kautta destilaisten palvelupyynnöt jalkautetaan käytäntöön. Mittavassa ICT-palvelutuotannossa on paljon tehtävää ja uutta kehitystyötä, johon toiminnassa on varauduttu.

”Palvelutuotannossa on varmasti vielä haasteita sekä korjattavaa, mutta se varmistetaan jatkuvalla seurannalla ja toiminnan parantamisella sekä prosessien hionnalla”, Krigsman kiteyttää.

Uusia kehityshankkeita löytyy esimerkiksi Destian sovelluksista ja järjestelmäympäristöstä.

”Destiaan on pitkän ajan saatossa kertynyt paljon erillisiä räätälöityjä sovelluksia, samoja toimintoja on voitu tehdä useilla eri ohjelmilla. Tavoitteena on vähentää sovellusten määrää, siirtyä standardoitujen ohjelmistotuotteiden käyttöön. Myös infran osalta kehityspolkuna on ympäristön konsolidointi sekä tietoliikenne- ja ratkaisuiden kehittäminen”, Krigsman sanoo.

Konsernitilinpäätös (IFRS)

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	32
TUNNUSLUVUT	36
KONSERNIN TULOSLASKELMA.....	38
KONSERNITASE	39
KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA	40
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	41
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	42–72

Hallituksen toimintakertomus

Tilikausi 1. 1. – 31. 12. 2008

Enfo Oyj (Y-tunnus: 2081212-9) on emoyhtiö liiketoimintaa harjoittavassa Enfo-alakonsernissa, jonka emoyhtiö on Osuus-kunta KPY.

Enfo Oyj:n (Y-tunnus 2081212-9) toiminta käynnistyi 1. 7. 2007, kun vanha Enfo Oyj (Y-tunnus 1437714-0) jakautui kahdeksi yhtiöksi, uudeksi Enfo Oyj:ksi ja Kuopion Puhelin Oyj:ksi. Uusi Enfo Oyj jatkaa vanhan Enfo Oyj:n IT-liiketoimintaa. Vuoden 2007 vertailuluvut alkuvuoden osalta (1. 1. – 30. 6. 2007) perustuvat 1. 7. 2007 jakautuneen Enfo Oyj:n (Y-tunnus: 1437714-0) konsernitilinpäätöksestä eriytettyihin lukuihin. Toimintaa tarkastellaan jakautumisen jälkeisen konsernirakenteen mukaisena.

Yleiskatsaus

Vuoden 2008 yleisen taloustilanteen nopea muuttuminen yllätti yritykset niin kotimaassa kuin maailmalla. Yritykset reagoivat tilanteeseen lykkäämällä tulevia investointejaan ja sopeuttamalla toimintaansa kysynnän hidastumiseen.

Yleinen taloudellinen epävarmuus lisääntyi merkittävästi vuoden 2008 viimeisellä vuosineljänneksellä ja sen myötä asiakkaiden tietotekniikkainvestointien arvioidaan vähentyvän jatkossa. IT-kysyntä tulee ohjautumaan sellaisiin palveluihin, joilla saadaan aikaan kustannussäästöjä lyhyellä tähtäimellä.

Enfon kannalta päättynyt vuosi oli toiminnallisesti onnistunut. Orgaaninen kasvuvauhti ylitti selvästi toimialan yleisen tason ja yhtiön kannattavuus kehittyi hyvin. Kannattavuuden positiivisessa kehityksessä näkyi Enfo Sweden AB:n (aik. Semcon Innovation AB) yhdistyminen osaksi Enfo-konsernia 8. 2. 2008 sekä kotimaan Järjestelmäpalveluiden ja Tiedonvälityspalveluiden liiketoiminnan onnistuminen tilikauden aikana.

Konsernin rakenne

Enfo-konsernin emoyhtiö on Enfo Oyj. Enfon liiketoiminnot on jaettu kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat Tietotekniikkapalvelut ja Tiedonvälityspalvelut. Raportointisegmentit olivat vuoden 2008 aikana Tietotekniikkapalvelut-liiketoiminta-alueen muodostavat Järjestelmäpalvelut- ja Infrapalvelut-tulosyksiköt sekä Tiedonvälityspalvelut-liiketoiminta-alue.

Enfo Sweden AB (aik. Semcon Innovation AB) yhdistyi yrityskaupalla Enfo-konserniin 8. 2. 2008. Koko Enfon Ruotsin liiketoiminnot raportoidaan osana Järjestelmäpalveluja. Enfo Oyj myi 9,38 % vähemmistöosuuden Ruotsin alakonsernin emoyhtiöstä 26 avainhenkilölle 3. 6. 2008 tehdyillä kaupoilla osana avainhenkilöiden sitouttamisohjelmaa. Ostajien kanssa on sovittu mahdollisuudesta hankkia osakkeet takaisin vuo-

sina 2008–2013. Myyntisopimukseen sisältyvän takaisinosto-oikeuden ja -velvollisuuden vuoksi avainhenkilöomistusta ei käsitellä vähemmistöosuutena vaan se esitetään taseessa velkana.

Konserniin on perustettu 30. 12. 2008 uusi tytäryhtiö Zuite by Enfo Oy, jolla ei tilinpäätöshetkellä ollut liiketoimintaa.

Tuloskehitys

Enfo-konsernin liikevaihto kasvoi tilikautena 37,4 % 143,4 milj. euroon (104,4).

Vuonna 2008 konsernin liikevoitto oli 7,5 milj. euroa (3,4), joka oli 5,2 % yhtiön liikevaihdosta (3,3). Yhtiön omavaraisuusaste oli 27,3 % (71,4) ja oman pääoman tuotto oli 12,6 % (13,8) vuonna 2008.

Konsernin tuloksessa näkyi Ruotsin liiketoimintojen sekä kotimaan Järjestelmäpalvelujen että Tiedonvälityspalvelujen positiivinen kannattavuuskehitys. Konsernin liikevoittoon vaikutti laskevasti Enfo Sweden Ab:n hankintaan liittyvä 2,2 milj. euron aineettomien oikeuksien poisto (IFRS 3).

TULOSKEHITYS RAPORTOINTISEGMENTEITTÄIN

Järjestelmäpalveluiden liikevaihto kasvoi 102,6 % 69,8 milj. euroon (34,5) vuonna 2008. Liiketoiminta-alueen kasvuun vaikuttivat Ruotsin liiketoimintojen lisäksi hyvä kysyntä kotimaan IT-ulkoistusmarkkinoilla. Järjestelmäpalvelujen liikevoitto oli tilikautena 4,6 milj. euroa (2,9). Hyvään kehitykseen vaikuttivat Enfo Sweden AB:n ja kotimaan IT-liiketoiminnan onnistuminen.

Infrapalveluiden liikevaihto laski tilikaudella 2,9 % yhteensä 45,3 milj. euroon (46,6). Infrapalvelujen liikevaihdon laskuun vaikutti erityisesti laitekaupan kysynnän hidastuminen markkinoilla. Liikevoitto Infrapalveluissa laski 0,6 milj. euroon (0,7) vuonna 2008. Liiketuloksen laskuun vaikutti merkittävästi myös markkinoiden yleinen hidastuminen.

Tiedonvälityspalvelujen liikevaihto kasvoi 19,7 % 31,0 milj. euroon (25,9) vuonna 2008. Tiedonvälityspalvelujen kannattavuus kehittyi erittäin hyvin tilikaudella ja liikevoitto oli 3,2 milj. euroa (1,3). Vahvaa kasvua siivitti sähköisen laskutuksen runsas kysyntä markkinoilla sekä tulostusliiketoiminnan hyvä kehitys.

Liiketoiminnan kehitys

Vuosi 2008 oli Enfo-konsernille kansainvälisen kasvun ja kehityksen vuosi, kun Enfo Sweden AB yhdistyi yrityskaupalla Enfo-konserniin 8. 2. 2008. Kaupan myötä Enfo sai kannattavaa IT-liiketoimintaa tekevän, yli 250 IT-ammattilaista työllistävän maayhtiön, jonka suurimmat asiakkaat ovat maailmanluokan ruotsalaislähtöisiä yrityksiä. Kotimaassa Enfon tunnettuus

IT-ulkoistusmarkkinoilla kasvoi ja yhtiö teki vuoden aikana uusia, merkittäviä asiakassopimuksia. Tiedonvälityksessä Enfo vahvisti entisestään asemaansa sähköisen laskutuksen operaattoripalveluissa.

Enfon Järjestelmäpalvelujen näkökulmasta vuosi 2008 oli hyvä nopeasti edenneestä maailmantalouden laskusuhdanteesta huolimatta. Yrityksillä oli selkeä tarve tehostaa toimintaansa tietotekniikkapalvelujen avulla ja hankkia siten lisää sisäisiä säästöjä. Hintakriittisyys markkinoilla lisääntyi laskusuhdanteen myötä ja yritykset hakivat IT-panostuksilleen vahvaa vastinetta.

Enfon palvelujen kysyntä IT-ulkoistusmarkkinoilla kehittyi hyvin ja sopimuskanta kasvoi vahvasti. Järjestelmäpalvelut allekirjoittivat vuoden 2008 aikana uusia asiakassopimuksia mm. Biolanin, Tekesin, Eforen, SITA Finlandin ja Suomen Messujen kanssa. Enfo ja Destia solmivat mittavan ulkoistus-sopimuksen, jonka myötä koko Destian ICT-palveluprosessi siirtyi Enfon vastuulle. Sopimuksen myötä 22 destialaista siirtyi Enfon palvelukseen. Otava-Kuvalehdet-konserni ulkoisti Service Deskin ja työasemapalvelunsa Enfolle. Tehty sopimus kattaa kaikkien Otava-Kuvalehdet-konsernin Suomessa toimivien konserniyhtiöiden noin 1 000 työaseman palvelukokonaisuuden. Ulkoistuksen yhteydessä Enfolle siirtyi kolme työntekijää.

Enfon Infrapalveluissa laitekauppa laski jonkin verran. Kysyntä suuntautui vuonna 2008 laitekaupan sijasta entistä selvemmin teknologian uudistamishankkeisiin, joilla tähdätään kustannustehokkuuteen sekä tietotekniikan parempaan hallintaan. Infrapalvelujen asiakkaat ovat pidentäneet infrastruktuurinsa elinkaarta ja hakevat uudella teknologialla kuten virtualisoinnilla ja konsolidoinnilla säästöjä järjestelmäympäristöjensä toiminnasta.

Enfon Tiedonvälityspalveluissa vuosi 2008 oli vahva ja sähköinen tiedonvälitys kehittyi erittäin myönteisesti. Enfon verkkolaskuasiakkaiden määrä kasvoi selkeästi ja sähköisen laskutuksen myynnissä onnistuttiin suunnitelmien mukaan. Myös paperitulostuksen määrät lisääntyivät, vaikka markkinoiden kokonaisvolyyymi säilyi entisellään. Siirtyminen kokonaisuudessaan paperilaskuista sähköiseen laskutukseen etenee vielä hitaasti kuluttajalaskuissa, mutta yritysten välisessä laskutuksessa sähköisen laskun asema on vakaa. Kiinnostus kuluttajan sähköistä laskua kohtaan on kasvanut hieman ja Enfo on päässyt sähköistämään tulostusasiakkaiden laskuvirtoja. Automaattinen mittaustiedonkeruupalvelu AMM kehittyi myönteisesti loppuvuoden aikana ja uusia asiakassopimuksia solmittiin usean energiyhtiön kanssa. Vuoden 2009 maalisi-

kuussa voimaan astuva asetus velvoittaa verkkoyhtiöt ottamaan koko maassa käyttöön etäluettavat sähkömittarit.

Enfo Sweden AB:n osalta viime vuosi oli positiivinen, vaikka IT-markkinoiden kehitys hidastuikin Ruotsissa merkittävästi erityisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä. Yritykset reagoivat nopeasti maailmantalouden laskuun ja lykkäsivät tulevia IT-projektejaan ja -hankintojaan, mikä osaltaan vaikutti Enfo Sweden AB:n eri liiketoiminta-alueiden kehitykseen ja kannattavuuteen loppuvuoden aikana. Kokonaisuudessaan Ruotsin liiketoiminnat etenivät hyvin ja uusia sopimuksia solmittiin mm. julkisella sektorilla sekä energiyhtiöissä.

Henkilöstö

Enfo-konserni on kannattavaa liiketoimintaa harjoittava yritys, jonka arvoina on olla rohkea, luotettava ja ihmisläheinen. Enfo-konsernin henkilöstöjohtamisessa pyritään yhdistämään Enfon ja enfolaisten yhteiset tavoitteet sekä varmistamaan yhdessä toimimalla tuloksellinen työskentely strategian toteuttamiseksi.

Enfon palveluksessa oli tilikauden 2008 aikana keskimäärin 703 henkilöä (476). Vuoden 2008 lopussa henkilöstöä oli 713 (465). Luvuissa on mukana vuonna 2008 Enfon Suomen, Ruotsin ja Venäjän maayhtiöiden henkilöstömäärät.

Vuoden lopussa Järjestelmäpalveluissa työskenteli 524 henkilöä, Infrapalveluissa 82 henkilöä ja Tiedonvälityspalveluissa 93 henkilöä. Hallinnon henkilöstön osuus oli 2 % koko Enfon henkilöstöstä.

Vuonna 2008 Enfo-konserniin rekrytoitiin 114 vakituista työntekijää (78). Vakituksia työsuhteita päättyi 95 (66). Konsernin henkilöstökulut olivat vuonna 2008 yhteensä 50,2 milj. euroa (28,1). Henkilöstökulut olivat 35 % tuloslaskelman kaikista kuluista (26 %). Tulospalkkioita sosiaalikuluneen maksettiin vuoden 2008 aikana 11 509 euroa.

Keskimääräiseen henkilöstömäärään suhteutettu konsernin liikevaihto oli 149 000 euroa (220 000), liikevoitto 11 000 euroa (7 000) sekä henkilöstökustannukset 68 000 euroa (56 000).

Virkistys- ja harrastustoimintaan käytettiin kertomusvuonna keskimäärin 220 euroa henkilöä kohden (185). Summa kattaa muun muassa henkilöstön liikunnan tukemisen, kulttuuritoiminnan sekä henkilökuntamökit.

Työterveyshuollon kustannukset olivat keskimäärin 150 euroa henkilöltä (298). Työtaturmia sattui vuoden aikana 10. Sairaspäiviä oli keskimäärin 3,8 päivää henkilöä kohden. Konsernin sairaspöissaot olivat 1,6 % kokonaistyöajasta.

Koko konsernin henkilöstön keski-ikä oli 39 vuotta (38,5).

Vuoden 2008 lopussa konsernin keskimääräinen vakituisen työsuhteen kesto oli 7,4 vuotta (9,4). Yli 20 vuotta palveluksessa olleiden osuus konsernin henkilöstöstä oli 9 %, 0–4 vuotta oli 54 % ja 5–10 vuotta oli 27 %. Selkeä enemmistö eli 76 % konsernin henkilöstöstä on miehiä.

Enfo maksoi henkilöstölleen palkkaa ja palkkioita tilikaudella yhteensä 36,4 milj. euroa (20,9).

Enfo Oyj:ssä on käytössä henkilöstörahalain mukainen voittopalkkiojärjestelmä, jonka mukaisesti osa Enfo Oyj:n tuloksesta maksetaan voittopalkkioeränä henkilöstörahalolle. Henkilöstörahalon säännöissä todetaan, että rahasto sijoittaa mahdollisuuksien mukaan 50–75 % sille maksettavista voittopalkkioeristä Enfo Oyj:n osakkeisiin. Henkilöstörahalon jäseniä ovat kaikki Enfo Oyj:n työntekijät ylintä johtoa lukuun ottamatta.

Enfo Oyj:n johdon ja avainhenkilöiden osalta on käytössä pitkäjänteinen palkitsemisjärjestelmä. Pitkäjänteiseen osakeomistukseen sitouttavan järjestelmän tarkoituksena on sitouttaa avainhenkilöitä Enfon tavoitteisiin ja saada heistä emoyhtiön pitkäaikaisia osakkeenomistajia. Johdon palkitsemisjärjestelmää koskevat päätökset tekee yhtiön hallitus yhtiökokouksen antamien valtuuksien puitteissa.

Investoinnit ja rahoitus

Enfo-konsernin nettoinvestoinnit olivat tilikaudella 55,6 milj. euroa (2,9). Investoinnit kohdistuivat pääosin Enfo Sweden Ab:n osakkeiden hankintaan.

Tutkimus- ja tuotekehitys

Tilikaudella ei ollut merkittäviä tutkimus- tai tuotekehityshankkeita.

Ympäristöasiat

Enfo vaikuttaa liiketoiminnallaan asiakkaidensa tapaan toimia. Enfon palvelujen avulla asiakkaat voivat hyödyntää uusia, tehokkaampia tietotekniikkaratkaisuja, joiden avulla vähennetään yritysten energiakuormitusta. Keskittämällä järjestelmäpalvelut yhteen datakeskukseen esimerkiksi sähkönkulutus voidaan minimoida ja samalla energialla on mahdollista huolehtia suuremmista laitemääristä. Lisäksi yritysten tiedonvälityksen sähköistäminen kuormittaa ympäristöä vähemmän.

Enfo-konsernin toiminnassa ympäristökuormituksen kannalta merkittävimpiä kohteita ovat toimi- ja tuotantotilat, datakeskusten toiminta, jätehuolto sekä matkustaminen. Toimi- ja tuotantotiloissa sekä datakeskuksissa energiankäyttö on järjestetty mahdollisimman tehokkaaksi lämmitys- ja ilmastointitoiminnot

huomioiden, jotta esimerkiksi sähköenergiaa käytetään mahdollisimman vähän. Jätteiden lajittelu ja keräys on konsernissa järjestetty asetusten ja viranomaisvaatimusten mukaisesti.

Enfossa matkustukseen liittyviä kuluja seurataan tarkasti ja matkustamiseen liittyviä ympäristövaikutuksia on vähennetty investoimalla erityisesti video- ja puhelinkokoustekniikkaan.

Hallitus, johto ja tilintarkastaja

Enfo Oyj:n hallituksen puheenjohtajana toimii Tapio Hakakari. Muut hallituksen jäsenet ovat Hannu Isotalo, Helena Piispa, Ossi Saksman ja Jorma Tammenaho.

Konsernin johtoryhmän kokoonpano vuoden 2008 aikana oli toimitusjohtaja Arto Herranen, talousjohtaja Kati Kokkonen, johtaja Timo Lipiäinen (Infrapalvelut-liiketoimintayksikön johtaja), varatoimitusjohtaja Juha Nurmi (Venäjän liiketoiminnot), kehitysjohtaja Pertti Silén, johtaja Ari Voutilainen (Tiedonvälityspalvelut-liiketoiminta-alueen johtaja) ja johtaja Osmo Wilska (Tietotekniikkapalvelut-liiketoiminta-alueen johtaja). Henkilöstön edustajana johtoryhmässä on järjestelmäasian-tuntija Riija-Liisa Korpikallio. Ruotsin liiketoiminnosta vastaa Enfo Sweden Ab:n toimitusjohtaja Johan de Verdier.

Yhtiön tilintarkastajana on tilikaudella toiminut KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana KHT Pekka Loikkanen.

Osakkeet, omistajat ja osakepääoman muutokset

Enfo Oyj:n osakkaiden kokonaismäärä 31. 12. 2008 oli yhteensä 561 256 osaketta. Yhtiöllä oli joulukuun lopussa yhteensä 98 osakkeenomistajaa. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Yhtiökokous valtuutti 27. 3. 2008 Enfo Oyj:n hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus koskee enintään 5 000 osakkeen hankkimista vähintään 1 euron ja enintään 120 euron hinnalla osakkeelta. Hallitus voi päättää hankintahinnasta ja muista hankinnan ehtoista. Yhtiökokous valtuutti Enfo Oyj:n hallituksen päättämään myös yhtiön omien osakkeiden luovutuksesta vastaavilla ehdoilla kuin osakkeiden hankinnassa. Osakkeita voidaan luovuttaa osana yhtiön palkkaus- ja kannustejärjestelmää sekä yhtiön henkilöstölle että henkilöstörahalolle.

Enfo Oyj on hankkinut 31. 7. 2008 tehdyllä kaupalla 150 kpl ja 4. 12. 2008 450 kpl omia osakkeitaan osana avainhenkilöiden kannustejärjestelmää.

Joulukuun lopussa yhtiön kymmenen suurinta omistajaa olivat Osuuskunta KPY, Pohjola Vakuutus Oy, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö

Suomi, Einari Vidgren Oy, Keskisuomalainen Oyj, Enfo Oyj:n Henkilöstörahalo HR, Kuopion Osuuspankki, Hannu Isotalo Oy ja Savon Voima Oyj. Osuuskunta KPY:n omistusosuus on 86 %.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Konserni on tammikuussa 2009 ottanut käyttöön uuden organisaatiomallin. Enfo on siirtynyt maaorganisaatioihin Suomessa ja Ruotsissa. Aikaisemmin erikseen raportoidut Järjestelmäpalvelut ja Infrapalvelut on yhdistetty johtamis- ja raportointimallissa yhdeksi Tietotekniikkapalvelut-segmentiksi.

Samalla yhtiö on uudistanut konsernin johtoryhmän. Enfo-konsernin johtoryhmän muodostavat vuonna 2009 toimitusjohtaja Arto Herranen, talousjohtaja Kati Kokkonen, henkilöstöjohtaja Maria Lundell, liiketoiminnan kehitysjohtaja Pertti Silén, Suomen maajohtaja Osmo Wilska sekä Ruotsin maajohtaja Johan de Verdier.

Enfo on tilinpäätöspäivän jälkeen julkaissut päätöksen lopettaa Pietarin toimipiste, jossa työskenteli myyntiin ja hallintoon liittyvissä tehtävissä seitsemän henkilöä. Toiminta päättyi tammikuun 2009 aikana. Enfo jatkaa kuitenkin toimintaa Venäjällä niin, että Enfon Venäjällä toimiville suomalaisille asiakkaille tuotetaan asiantuntija-, datakeskus- ja help desk -palveluita Suomen maaorganisaation toimesta ja paikalliset lähitukipalvelut hankitaan Pietarin ja Moskovan alueella toimivilta alihankkijoilta. Enfon Venäjän maayhtiön johtaja Juha Nurmi siirtyy toisen työnantajan palvelukseen 2. 3. 2009 lähtien.

Konserni on tilinpäätöspäivän jälkeen toteuttanut rahoituksen uudelleenjärjestelyn. Konserni on helmikuussa 2009 maksanut pois 48 miljoonan euron pankkilainan, joka otettiin

Ruotsin yrityskaupan rahoittamiseen. Uusi 40,3 miljoonan euron lainajärjestely koostuu pankki- ja vakuutusyhtiölainoista sekä TyEL-takaisinlainasta. Lainat ovat euromääräisiä. Lainoista erääntyy maksettavaksi 3,8 miljoonaa euroa vuonna 2009 ja loput 36,5 miljoonaa euroa vuosina 2010–2015.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yleinen taloudellinen epävarmuus heijastuu jatkossa selvästi myös IT-toimialalle ja sen myötä asiakkaiden tietotekniikka-investointien arvioidaan vähentyvän jatkossa selvästi. Yhtiön keskeisenä lähiajan tavoitteena on varmistaa laskevasta kysynnästä huolimatta riittävä kassavirta. Tämä edellyttää toiminnan tehostamista ja tarkkaa kulujen hallintaa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Markkinoiden kehitys on vahvasti sidoksissa yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja yritysten kykyyn investoida tietohallintoonsa. Lähiajan epävarmuustekijät ja riskit liittyvät yleisen taloussuhdanteen heikentymiseen entisestään. Konsernin kansainvälisesti toimivien avainasiakkaiden kustannussäästöohjelmat saattavat vaikuttaa yhtiön markkina-asemaan erityisesti Ruotsissa. Lisäksi Enfo-konserni altistuu kasvun ja kansainvälistymisen myötä myös valuutta- ja korkokehityksen riskeille.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31. 12. 2008 olivat 12 362 668,61 euroa. Yhtiön hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 1,00 euroa osakkeelta eli yhteensä arviolta 560 656,00 euroa.

Tunnusluvut

	2008	2007	2006
	IFRS	IFRS**	IFRS*
Tuloslaskelman tunnuslukuja			
Liikevaihto (M €)	143,4	104,4	101,2
Liikevaihdon muutos-%	37,4	3,2	36,6
Liikevoitto (M €)	7,5	3,4	5,9
% liikevaihdesta	5,2	3,3	5,8
Voitto ennen veroja (M €)	5,5	5,8	6,2
% liikevaihdesta	3,8	5,5	6,1
Tilikauden voitto (M €)	4,0	4,2	4,6
% liikevaihdesta	2,8	4,0	4,5
Korkokulut, netto (M €)	2,0	-2,3	-0,3
% liikevaihdesta	1,4	-2,2	-0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	14,4	18,9	22,4
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	12,6	13,8	18,8
Taseen tunnuslukuja			
Omavaraisuusaste-%	27,3	71,4	59,5
Nettovelkaantumisaste-%	114,5	-34,3	-19,8
Korolliset nettovelat (M €)	34,0	-11,8	-8,2
Taseen loppusumma (M €)	108,8	46,9	49,7
Osakekohtaisia tunnuslukuja			
Osakekohtainen tulos, perus	7,05	7,48	7,79
Osakekohtainen tulos, laimennettu	7,05	7,48	7,79
Osakekohtainen oma pääoma	52,8	59,2	49,9
Osakekohtainen osinko ***	1,00	3,57	-
Osinko tuloksesta % ***	14,2	47,7	-
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	561 256	561 256	568 741
- ilman omia osakkeita	560 656	561 256	556 928
- laimennettu	560 656	561 256	556 928
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimäärä, perus			
- laimennettu	561 176	561 256	556 928
Muut tunnusluvut			
Investoinnit (netto) (M €)	55,6	2,9	4,5
% liikevaihdesta	38,8	2,8	4,4
Henkilöstö keskimäärin	703	476	467

Tunnusluvut on laskettu käyttäen seuraavia kaavoja:

Sijoitetun pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja} + \text{rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma} + \text{korolliset rahoitusvelat (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Oman pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto}}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste	=	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}}$
Korolliset nettorahoitusvelat	=	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja muut likvidit rahoitusvarat
Osakekohtainen tulos (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön kantaosakkeiden omistajille kuuluva voitto/tappio}}{\text{Ulkona olevien kantaosakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä 31.12.}}$
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä 31.12.}}$
Osinko tuloksesta (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

*Vuoden 2006 tunnusluvut perustuvat aikaisemmasta Enfo Oyj:stä eriytettyihin lukuihin (Edeltäjä).
 **Vuoden 2007 tunnusluvut on laskettu käyttämällä Enfo Oyj:n ja Edeltäjän yhteenlaskettuja lukuja.
 ***Laskettu hallituksen osingonjakoehdotuksen mukaisesti.

Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

TUHATTA EUROA	Liitetieto	1.1.–31.12.2008		1.1.–31.12.2007*	
		Enfo Oyj	Edeltäjä + Enfo Oyj	Enfo Oyj	Edeltäjä + Enfo Oyj
Liikevaihto	5	143 440	104 406		
Liiketoiminnan muut tuotot	6	1 700	1 427		
Valmistus omaan käyttöön		0	300		
Materiaalit ja palvelut	7	- 71 341	-63 243		
Palkat ja muut työsuhde-etuudet	8	-45 660	-25 706		
Poistot ja arvonalentumiset	9	-4 881	-2 266		
Liiketoiminnan muut kulut	10	- 15 766	-11 484		
Liikevoitto		7 492	3 433		
Rahoitustuotot	11	773	2 635		
Rahoituskulut	11	-2 798	-312		
Rahoituskulut (netto)	11	-2 025	2 324		
Voitto ennen veroja		5 467	5 757		
Tuloverot	12	-1 510	-1 529		
Tilikauden voitto		3 957	4 228		
Jakautuminen					
- emoyhtiön omistajille		3 957	4 197		
- vähemmistölle		0	31		
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:					
- laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR)	13	7,05	7,48		

* Vertailuvuoden 2007 tietona esitetään yhteenlasketut Enfo Oyj:n 1.7.–31.12.2007 ja Edeltäjän 1.1.–30.6.2007 tiedot. Erittely yhdistämisestä esitetään liitetiedossa 4.

Konsernitase (IFRS)

TUHATTA EUROA	Liitetieto	31.12.2008		31.12.2007	
Pitkäaikaiset varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14	4 249	3 741		
Liikearvo	15	49 660	12 304		
Muut aineettomat hyödykkeet	15	8 331	2 101		
Myytavissä olevat sijoitukset	16	124	96		
Saamiset	17	79	75		
Laskennalliset verosaamiset	18	885	411		
Pitkäaikaiset varat yhteensä		63 328	18 727		
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	19	1 154	512		
Myyntisaamiset	20	22 891	12 878		
Muut saamiset	20	2 813	2 007		
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		1 020	679		
Myytavissä olevat sijoitukset	16	248	262		
Rahavarat	21	17 361	11 848		
Lyhytaikaiset varat yhteensä		45 488	28 186		
Varat yhteensä		108 816	46 913		
Oma pääoma ja velat					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
Osakepääoma	22	265	265		
Ylikurssirahasto	22	13 316	13 316		
Omat osakkeet	22	-1	0		
Muuntoerot	22	-5 548	-8		
Arvonmuutosrahasto	22	33	22		
Kertyneet voittovarot		21 591	19 638		
Yhteensä		29 657	33 234		
Vähemmistön osuus		0	0		
Oma pääoma yhteensä		29 657	33 234		
Pitkäaikaiset velat					
Laskennalliset verovelat	18	2 091	23		
Varaukset	24	0	0		
Rahoitusvelat	25	3 145	198		
Muut velat	26	331	337		
		5 567	558		
Lyhytaikaiset velat					
Ostovelat	26	9 169	6 588		
Muut velat	26	13 777	6 137		
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	26	2 228	3		
Varaukset	24	0	237		
Rahoitusvelat	25	48 417	156		
		73 592	13 121		
Velat yhteensä		79 159	13 679		
Oma pääoma ja velat yhteensä		108 816	46 913		

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

Liiketoiminnan rahavirrat	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007*
TUHATTA EUROA	Enfo Oyj	Edeltäjä + Enfo Oyj
Tilikauden voitto	3 957	4 228
Oikaisut:		
Poistot	4 881	2 266
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	0	-393
Rahituserät	2 025	-2 323
Verot	1 510	1 529
Käyttöpääoman muutokset:		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	-4 621	3 874
Vaihto-omaisuuden muutos	-642	398
Osto- ja muiden velkojen muutos	5 027	-5 951
Maksetut korot	-2 477	-312
Saadut korot	1 041	2 636
Maksetut verot	-1 660	-705
Liiketoiminnan nettorahavirta	9 041	5 247
Investointien rahavirrat		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-2 230	-2 558
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 441	-566
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	66	0
Investoinnit myytävissä oleviin rahoitusvaroihin	-28	-2
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myynti	14	551
Tytäryritysten /vähemmistöosuuden hankinta	-45 993	-691
Tytäryritysten myynti rahavaroilla vähennettynä	0	393
Investointien nettorahavirta	-49 613	-2 874
Rahoituksen rahavirrat		
Carve out oman pääoman muutos	0	1 708
Maksetut osingot	-2 004	0
Lainojen nostot	48 104	0
Lainojen takaisinmaksut	0	-2 422
Rahoitusleasingvelkojen nostot	184	435
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut	-199	-117
Rahoituksen nettorahavirta	46 085	-394
Rahavarojen muutos	5 513	1 978
Rahavarat tilikauden alussa	11 848	9 870
Rahavarat tilikauden lopussa	17 361	11 848

* Vertailuvuoden 2007 tietona esitetään yhteenlasketut Enfo Oyj:n 1.7.–31.12.2007 ja Edeltäjän 1.1.–30.6.2007 tiedot.
Erittely yhdistämisestä esitetään liitetiedossa 4.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

	EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA						
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvonmuutos ja muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Vähemmistön osuus	Oma pääoma yhteensä
<i>Edeltäjä (tuhatta euroa)</i>							
Oma pääoma 31.12.2006	265	13 316	20	14 188	27 789	198	27 987
Myytävissä olevat sijoitukset voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä			2	0	2	0	2
Kauden voitto				3 013	3 013	31	3 044
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä			2	3 013	3 015	31	3 046
Vähemmistöosuuden hankinta				-462	-462	0	-462
Tytäryhtiön myynti						-229	-229
<i>Liiketoimet omistajien kanssa</i>							
Carve out -täsmäytys				1 717	1 717	0	1 717
Oma pääoma 30.6.2007 (Edeltäjä)	265	13 316	22	18 455	32 058	0	32 058
Oma pääoma 1.7.2007 (Enfo Oyj)	265	13 316	22	18 455	32 058	0	32 058
Muuntoero				-8	-8	0	-8
Kauden voitto				1 184	1 184	0	1 184
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä				1 176	1 176	0	1 176
Oma pääoma 31.12.2007	265	13 316	22	19 631	33 234	0	33 234
<i>Enfo Oyj (tuhatta euroa)</i>							
Oma pääoma 31.12.2007	265	13 316	22	19 631	33 234	0	33 234
Myytävissä olevat sijoitukset voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä			11	0	11	0	11
Muuntoero				-5 540	-5 540	0	-5 540
Kauden voitto				3 957	3 957	0	3 957
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä			11	-1 583	-1 572	0	-1 572
<i>Liiketoimet omistajien kanssa</i>							
Osingonjako				-2 004	-2 004	0	-2 004
Oma pääoma 31.12.2008	265	13 316	33	16 043	29 657	0	29 657

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Yrityksen perustiedot

Enfo on tietotekniikan palveluyritys, jonka palvelut koostuvat tietotekniikkapalveluista ja informaatiologiikan palveluista. Enfon ydintehtävä on tarjota tieto- ja tiedonvälityspalveluja yrityksille ja yhteisöille toimialasta riippumatta.

Tilikaudella 2008 Enfo on tarjonnut tietotekniikkapalveluja Suomessa, Ruotsissa sekä Pietarissa Venäjällä. Yhtiön kotipaikka on Kuopio. Enfon liiketoiminta on jaettu seuraaviin raportoitaviin segmentteihin: Järjestelmäpalvelut, Infopalvelut ja Tiedonvälityspalvelut. Tarkemmat tiedot segmenttiraportoinnista esitetään liitetiedossa 5.

Enfo Oyj kuuluu Osuuskunta KPY-konserniin, jonka emoyhtiö on Osuuskunta KPY ja sen kotipaikka on Kuopio. Konsernin tilinpäätös on saatavissa yhtiön pääkonttorista osoitteesta Kivelläntie 4, 70460 Kuopio.

Enfo Oyj (Y-tunnus 2081212-9) on aloittanut toimintansa 1. 7. 2007. Yhtiön liiketoiminnat olivat aikaisemmin osana Enfo Oyj (Y-tunnus 1437714-0) -konsernia. Konsernin emoyhtiö jakautui kahdeksi uudeksi yhtiöksi Enfo Oyj:ksi ja Kuopion Puhelin Oy:ksi 1. 7. 2007 alkaen. Jakautumisen yhteydessä Enfo-konsernin Teleliiketoiminta siirtyi Kuopion Puhelin Oy:öön ja IT-liiketoiminta jatkaa uudessa Enfo Oyj:ssä. Tässä tilinpäätöksessä vertailuvuoden 2007 tammi–kesäkuun tietoina käytetään nykyistä konsernirakennetta vastaavia tietoja aikaisemmasta Enfo Oyj -konsernista ("Edeltäjä"). Tilinpäätöksessä Edeltäjän ja Enfo Oyj:n 2007 tiedot esitetään yhteenlaskettuna. Erittely yhteenlasketuista luvuista löytyy liitetiedosta 4 sekä vuoden 2007 tilinpäätöksestä.

Enfo Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 27. 2. 2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätös-standardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31. 12. 2008 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin (oletushankintameno) perustuen, lukuun ottamatta standardien edellyttämällä tavalla käypään arvoon arvostettuja eriä, kuten myytävissä olevat rahoitusvarat.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta laskenta-arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laatimishetken varojen ja velkojen määrään, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määrään raportointikaudella. Johdon harkintaa edellyttäviä laatimisperusteita ja arvioihin liittyviä epävarmuutekijöitä käsitellään erillisessä kappaleessa.

Tilinpäätös esitetään tuhansina euroina. Esittämistä varten yksittäiset luvut ja loppusummat on pyöristetty täysiksi tuhansiksi, mikä aiheuttaa pyöristyseroja yhteenlaskuissa.

Konserni on soveltanut 1. 1. 2008 alkaen seuraavia uusia standardeja ja tulkintoja noudattaen niiden pakollista voimaantuloaikaa:

- *IFRIC 11, Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet.* Tulkinta selventää omia osakkeita tai konserniyhtiöitä koskevien liiketoimien käsittelyä emoyhtiön ja konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ohjeistamalla näiden luokittelua omana pääomana maksettaviin tai käteisvaroina maksettaviin osakeperusteisiin liiketoimiin.
- *IFRIC 12, Palvelutoimilupajärjestelyt.* Tulkinta koskee sopimusjärjestelyjä, joissa yksityinen taho osallistuu julkisten palveluiden kehittämiseen, rahoittamiseen, toteuttamiseen tai infrastruktuurin ylläpitoon.
- *IFRIC 14, IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys.* Tulkinta sovelletaan IAS 19 -standardin mukaisiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhte-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus. Tulkinta myös tarkentaa tulevien palautusten tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennysten kautta taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaamisedellytyksiä.

Uusilla tulkinnoilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konserni on soveltanut vuonna 2008 IFRS 8 Toimintasegmentit -standardia ennen sen pakollista voimaantuloa (1. 1. 2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 8 mukaan esitettävien segmenttitietojen on perustuttava johdolle toimitettuun sisäiseen raportointiin ja siinä noudatettuihin laskentaperiaatteisiin. IFRS 8 käyttöönotto ei ole muuttanut segmenttien määrittelyä eikä arvostamista, mutta on vaikuttanut esitettävään informaatioon mm. siten, että segmenttien velkatietoa ja maantieteellisiä voittotietoja ei esitetä.

Konsolidointiperiaatteet

TYTÄRYRITYKSET

Konsernitilinpäätös sisältää Enfo Oyj:n ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivalta tai sillä on muutoin oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Potentiaalisen äänivallan olemassaolo otetaan huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiön omistajille ja vähemmistölle esitetään tuloslaskelman yhteydessä. Vähemmistön osuus kertyneistä tappioista kirjataan konsernitilinpäätökseen enintään sijoituksen määrään saakka.

Tytäryritykset noudattavat samaa tilikautta emoyhtiön kanssa sekä tässä kuvattuja konsernin laadintaperiaatteita.

SAMAN MÄÄRÄYSVALLAN ALAISTEN YRITYSTEN VÄLISET LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMISET

Saman määräysvallan alaisten yhteisöjen väliset liiketoimintojen yhdistämiset on käsitelty kirjanpidossa alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, sillä nämä hankinnat eivät sisälly IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistämiset -standardin soveltamisalaan. Vähemmistöosuusien hankinnoissa hankintamenon ja hankintu oman pääoman erotus kirjataan oman pääoman vähennykseksi.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu euroiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan (myynnin ja ostojen) kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Rahoitukseen liittyvät kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaiset konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu emoyhtiön valuuttaan tilikauden keskipäivän taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisesta syntyneet kurssierot samoin kuin ulkomaisten tytäryritysten omien pääomien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Mikäli ulkomainen tytäryhtiö myydään tai puretaan, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota. Kurssierot sellaisesta monetaarisesta erästä, joka on osa yhteisön nettosijoitusta ulkomaiseen yksikköön, on konsernitilinpäätöksessä kirjattu omaan pääomaan ja ne siirretään tulosvaikutteiseksi, kun sijoituksesta luovutaan.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameno. Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti toteutumisaikana.

Hyödykkeistä tehdään tasapoirot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat konsernissa ovat seuraavat:

Koneet ja kalusto	3–5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan säännöllisesti jokaisen tilinpäätöksen ja osavuositarkastuksen yhteydessä ja tarvittaessa niitä oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti.

Aineettomat hyödykkeet

LIKEARVO

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1. 1. 2006 jälkeen hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisistä aiheutuvan liikearvon oletushankintamenona on käytetty aiemman tilinpäätösnormiston 31. 12. 2005 mukaista kirjanpitoarvoa täydennettynä lisäkauppahintaa ja vähemmistöosuuden hankintaoptiota koskevilla kirjauksilla. Muutoin ennen siirtymää tehtyjen hankintojen luokittelua tai tilinpäätöskäsittelyä ei ole oikaistu konsernin avaavaa IFRS-tasetta laadittaessa. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon (tai oletushankintamenuon) vähennettynä arvonalentumisilla.

Liikearvo testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka vastaavat johdon tapaa seurata liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Konsernissa rahavirtaa tuottavat yksiköt eivät ylitä raportoitavaa segmenttitasoa. (ks liitetieto 15 Aineettomat hyödykkeet).

YRITYSTEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ SYNTYNEET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Yritysten yhteenliittymän yhteydessä kirjataan liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut yksilöitävissä olevat aineettomat hyödykkeet erillään liikearvosta. Konserniin on yritysten yhteenliittymän yhteydessä syntynyt asiakassuhteisiin ja tuotemerkkeihin liittyvät aineettomat oikeudet. Aineettomat oikeudet kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja poistetaan niiden arvioituna taloudellisena vaikutusajana. Käypä arvo on määritelty arvioitujen diskontattujen kassavirtojen perusteella.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi lukuun ottamatta niitä kehittämismenoja, jotka täyttävät IAS 38 *Aineettomat hyödykkeet* -standardin edellyttämät aktivointikriteerit. Kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot,

jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida myöhemminä tilikausina.

Hyödykkeestä kirjataan poistot siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenuon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyinä. Aktivoitujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 3–5 vuotta, jonka kuluessa aktivoidut menot kirjataan tasapoistoina kuluksi.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Ostetut patentit, tavaramerkit, lisenssit ja muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen ja kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Konserni arvioi ohjelmistojen ja muiden aineettomien hyödykkeiden taloudelliseksi vaikutusajaksi 3–5 vuotta. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta. Konsernilla ei ole tällä hetkellä aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajaton taloudellinen vaikutusaika.

Aineettomien hyödykkeiden hankintamenu muodostuu ostohinnasta ja kaikista niistä menoista, jotka välittömästi johtuvat hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aineettomien hyödykkeiden luovuttamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Vuokrasopimukset

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-ajan siten, että tilikausittain jäljelle olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Saatut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrasta hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja edut ovat siirtyneet olennaisilta osin vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina nykyarvon määräisenä. Rahoitusleasingisopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-ajan siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa tilikausittain saman tuottoprosentin vuokra-ajan kuluessa. Konsernilla ei tällä hetkellä ole olennaisia rahoitusleasingisopimuksia vuokralle antajana.

Muilla kuin rahoitusleasingisopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja niistä kirjataan poistot taloudellisena vaikutusajana. Vuokratuotot kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

JÄRJESTELYT, JOTKA SISÄLTÄVÄT VUOKRASOPIMUKSEN

Konserni analysoi asiakkaiden ja toimittajien kanssa tehdyt sopimukset IFRIC 4 -tulkinnan mukaan järjestelyn tosiasiallisen sisällön perusteella. Mikäli järjestely sisältää vuokrasopimuksen, vuokrasopimusosuuteen sovelletaan IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin vaatimuksia. Muihin järjestelyihin tai järjestelyn muihin osatekijöihin sovelletaan niitä koskevien IFRS-standardien säännöksiä.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo.

Liikearvon, aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, sekä keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden osalta arvonalentumistestaus tehdään vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvon arvonalentumistarkastelu tehdään rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka

aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuon ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Julkiset avustukset

Aineellisten käyttöomaisuushankintojen kattamiseksi saadut julkiset avustukset kirjataan aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana. Muut julkiset avustukset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintamenu määritetään painotetun keskihinnan menetelmällä. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

Työsuhde-etuudet

ELÄKEVASTUUT

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksiköille. Tällöin yhtiöllä ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Muut järjestelyt, jotka eivät täytä yllä mainittuja ehtoja, ovat etuus pohjaisia järjestelyjä.

Konsernin eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevaikutusyhtiöissä. Eläkevastuut on luokiteltu maksupohjaisiksi järjestelyiksi, jolloin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Konsernissa on tällä hetkellä voimassa IFRS 2 *Osakeperusteiset maksut* -standardin alainen kannustejärjestelmä, joka tarjoaa avainhenkilöille mahdollisuuden saada tulospalkkiona rahaa ja yhtiön osakkeita saavutettujen tavoitteiden perusteella. Palkkiojärjestelmän tavoitteet määritetään konsernin ja liiketoimintayksikköjen tulostietojen perusteella. Maksettava enimmäispalkkio määritetään rahana. Luovutettavien osakkeiden kappalemäärä määryyty osakkeiden hintana käytettävän osakekohtaisen oman pääoman mukaisesti. Yrityksellä on mahdollisuus päättää palkkion maksamisesta kokonaan rahana.

Kannustinjärjestelmästä syntyvä kustannus määryyty enimmäispalkkion ja tavoitteiden toteuma-arvion kautta ja se esitetään tuloslaskelmassa henkilöstömenoina. Palkkio jaksotetaan ansainta-ajalle. Rahana maksettava osuus sisäl-

lytetään taseen velkoihin. Palkkion mahdollinen osakkeina annettava osuus sisällytetään omaan pääomaan.

Lisää tietoa yhtiön osakeperusteisesta järjestelystä liitetieto 24 Osakepalkitseminen.

Varaukset sekä ehdolliset varat ja velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaus arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan kaudelle, jolloin konserni tulee laillisesti tai tosiasiallisesti velvolliseksi maksusuoritukseen. Työsuhteen päättymiskorvaukset kirjataan vasta sen jälkeen, kun on joko tehty asianomaisten työntekijöiden edustajien kanssa sopimus, joka tarkentaa irtisanomisperusteet ja irtisanottavien määrän tai kun työntekijöille on ilmoitettu täsmällisistä ehdoista. Konsernin jatkuvaan liiketoimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen velvoite, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Ehdollinen vara syntyy kun on mahdollista, mutta ei käytännössä varmaa, että yrityksen hyväksi koituu taloudellista hyötyä. Ehdollinen vara esitetään liitetiedoissa.

Verot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisen veron muutoksesta. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla lukuun ottamatta niitä omaan pääomaan kirjattavia veroja, joita vastaava tuotto tai kustannus on kirjattu suoraan omaan pääomaan.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Väliaikaiset erot syntyvät mm. rahoitusvarojen käyvän arvon arvostuksesta, käyttöomaisuuden verotus- ja kirjanpidonpoistojen eroista, kehitysmenojen aktivoinnista, rahoitusleasingkirjauksista sekä yritysten yhteenliittymien yhteydessä kirjattavien aineettomien oikeuksien aktivoinnista. Laskennallista veroa ei kirjata verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista

siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jonka hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen määrää ja hyödyntämisen todennäköisyyttä arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat esitetään taseessa omina erinään sisältyen pitkäaikaisiin varoihin tai velkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan siinä tapauksessa, että yhteisöllä on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuva verosaaminen ja -velka keskenään ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Arvonlisävero ja muut vastaavat välilliset verot vähennetään myyntituottojen määrästä. Mahdolliset muut verot sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Veroviranomaisille maksettava arvonlisäveron ja muiden vastaavien välillisten verojen määrä esitetään lyhytaikaisena velkana taseen erässä *Muut velat* ja veroviranomaisilta saatava määrä lyhytaikaisena saamisena taseen erässä *Muut saamiset*.

Tuloutusperiaatteet

MYDYT TAVARAT JA TUOTETUT PALVELUT

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja tosiasiallinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle, tuotot ja liiketoimeen kohdistuvat kulut on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi.

Kirjattavat tuotot määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella. Kirjattava tuottojen määrä ei sisällä ulkopuolisten puolesta perittyjä määriä kuten arvonlisäveroa.

Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan. Tuotot palveluista kirjataan valmistusasteen mukaisesti silloin, kun liiketoiminnan lopputulos on arvioitavissa luotettavasti. Lyhytaikaisten palveluiden osalta tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Kun palvelut suoritetaan tiettyinä ajanjaksona, tuotot kirjataan tasaerinä kyseiselle ajanjaksolle, ellei joku muu menetelmä kuvaa paremmin valmistumisastetta.

KOROT, ROJALTIIT JA OSINGOT

Korko-, rojalti ja osinkotuotot kirjataan, kun on todennäköistä, että liiketoimintaan liittyvä taloudellinen hyöty koituu yhteisön hyväksi ja tuotot ovat määritettävissä luotettavasti.

Korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmää noudattaen. Rojaltituotot kirjataan suoriteperusteisesti sopimuksen tosiasiallisen sisällön mukaan ja osingot silloin, kun osakkeenomistajan oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Konserni luokittelee pitkäaikaisen omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät myytävänä olevaksi, jos erän kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä. Tällöin omaisuuserä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut omaisuuserän myyntiä koskevaan suunnitelmaan, aktiiviset myyntiponnistelut on käynnistetty ja myynnin odotetaan erittäin todennäköisesti tapahtuvan vuoden kuluessa.

Myytävänä olevat omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi, arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

Lopetettu toiminto on yhteisön osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta-aluetta tai maantieteellistä toiminta-aluetta, on osa yhtä koordinoitua merkittävän liiketoiminta-alueen tai maantieteellisen alueen luopumissuunnitelmaa tai on tytäryhtiö, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Lopetetun toiminnon tulos verojen jälkeen esitetään omana eränään konsernin tuloslaskelmassa.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* -standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Konsernin rahoitusvarat ovat tällä hetkellä sellaisia, että ne luokitellaan joko lainat ja muut saamiset -ryhmään tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Konserni kirjaa rahoitusvarojen ostot ja myynnit kaupan tekopäivän perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

LAINAT JA MUUT SAAMISET

Lainat ja muut saamiset ryhmään on luokiteltu konsernin myynti- ja muut saamiset ja ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Lyhytaikaiset myyntisaamiset on merkitty kirjanpitoon alkuperäisen laskutetun määrän mukaisesti vähennettynä epävarmoilla saamisilla. Pitkäaikaisten saamisten arvostamisessa arvioidut vastaiset maksut diskontataan nykyhetkeen. Saamiset sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluessa.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Konsernin muut rahoitusvarat on luokiteltu Myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat osakkeista ja korollisista sijoituksista ja ne arvostetaan käypään arvoon. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset merkitään arvomuutosrahastoon omaan pääomaan. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTELY

Rahoitusvarojen käypä arvo määritetään ensisijaisesti käyttäen markkina-arvoja. Niiden puuttuessa käytetään käyvän arvon määrittämiseen vastaavien instrumenttien markkina-arvoja tai rahavirtojen diskonttausta.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajan kohdasta lukien. Käytetyt luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvara kirjataan pois taseesta vain silloin, kun sopimusperusteinen oikeus rahavarioihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai konserni siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle siten, että erän omistamiseen liittyvät riskit ja edut tai sitä koskeva määräysvalta siirtyvät toiselle osapuolelle.

ARVONALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli näyttöä mahdollisesta arvonalentumisesta on, tappion suuruus määritetään omaisuuserän

kirjanpitoarvon ja kyseisen erän käyvän arvon tai odotettavissa olevien vastaisten, alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Arvonalentuminen kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä (kuten epäonnistuneet perintätoimenpiteet) siitä, että saamista ei saada perittyä täysimääräisenä.

Tuloslaskelmaan kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä tilikaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

Alkuperäisen arvostuksen jälkeen kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksettuihin hankintamenoon. Hankintameno ja efektiivisen koron menetelmän tuottaman tasearvon välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaihana.

Rahoitusvelat esitetään jaettuna pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin niiden realisointiajan perusteella. Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta.

JOHDANNAISET, KYTKETYT JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaiset kirjataan sopimuksentekohetkellä taseeseen niiden hankintamenoon, jonka jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen mukaisesti. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvonmuutokset esitetään yhtenevästi suojatun eron kanssa tuloslaskelmassa. Muiden johdannaissopimusten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Konsernissa ei ole tilinpäätöshetkellä voimassa olevia johdannaissopimuksia eikä siten suojauslaskentaa sovelleta.

Osakepääoma ja omat osakkeet

Ulkona olevat kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Yhtiö on luovuttanut osana osakepalkitsemista sekä yrityskauppaa omia osakkeitaan. Molempiin sopimuksiin liittyy oikeus ja velvollisuus lunastaa osakkeet takaisin, jonka vuoksi takaisinostohinta esitetään velkana ja annetut osakkeet pienentämässä omaa pääomaa.

Konserni esittää hallussaan olevat omat osakkeet oman pääoman vähennyksenä. Omien osakkeiden ostoista, myynneistä, liikkeeseenlaskusta tai mitätöinnistä ei kirjata voittoa tai tappiota tuloslaskelmaan vaan maksetut tai saadut vastikkeet kirjataan suoraan omaan pääomaan.

Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja IFRIC-tulkintojen soveltaminen

IASB on julkistanut alla luetellut standardit ja tulkinnat, joiden soveltaminen on pakollista vuonna 2009 tai myöhemmin. Konserni on päättänyt olla soveltamatta näitä standardeja aikaisemmin ja ottaa ne käyttöön tulevina tilikausina.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnat:

- *IAS 1 (uudistettu), Tilinpäätöksen esittäminen.* Standardin muutoksen tarkoituksena on parantaa tilinpäätöksen käyttäjien mahdollisuuksia analysoida ja vertailla tilinpäätöslaskelmissä annettavia tietoja muun muassa erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liiketoimiin yrityksen omistajien kanssa muista oman pääoman muutoksista. Omistajiin liittymättömät muutokset esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Konserni tulee jatkossa todennäköisesti esittämään sekä tuloslaskelman että laajan tuloslaskelman.
- *IAS 23 (uudistettu), Vieraan pääoman menot.* Standardin muutos edellyttää ehdot täyttäviin hyödykkeisiin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Näiden menojen kirjaaminen suoraan kuluksi kielletään. Standardin muutos ei muuta konsernin soveltamia laatimisperiaatteita eikä sillä näin ollen ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 32 (muutos), Rahoitusinstrumentit: esittämistapa ja IAS 1 (Muutos), Tilinpäätöksen esittäminen – Lunastusvelvoitteiset rahoitusinstrumentit ja yhteisön purkauksessa syntyvät velvoitteet.* Standardien muutokset edellyttävät eräiden lunastusvelvoitteisten instrumenttien sekä eräiden rahoitusinstrumenttien, joiden perusteella yhteisön tulee ainoastaan selvitystilan yhteydessä luovuttaa tasasuhteinen osuus yhteisön nettovarallisuudesta luokittelemista omaksi pääomaksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IFRS 2 Osakeperusteiset maksut* -standardin muutos selventää, että ainoastaan palvelun suorittamista koskevat ehdot ja tulokseen perustuvat ehdot ovat oikeuden syntymisehtoja. Kaikki muut piirteet tulee sisällyttää myöntämispäivän käypään arvoon eivätkä ne vaikuta siihen myönnettyjen etuuksien määrään, johon odotetaan syntyvän oikeus tai arvostukseen myöntämispäivän jälkeen. Muutos määrit-

telee myös sen, että kaikki peruutukset käsitellään samalla tavalla riippumatta siitä, onko tekijä yhtiö itse vai muu taho. Standardin muutoksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- *IFRIC 11, IFRS 2 – Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet.* Tulkinta selventää omia osakkeita tai konserniyhtiötä koskevien liiketoimien käsittelyä emoyhtiön ja konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ohjeistamalla näiden luokittelua omana pääomana maksettaviin tai käteisvaroina maksettaviin osakeperusteisiin liiketoimiin. Tällä tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IFRIC 13, Kanta-asiakasohjelmat.* Tulkinta määrittelee liiketoimet, joissa tavaroita tai palveluita myydään asiakasuskollisuutta kannustavalla tavalla myyntisopimuksiksi, joissa on erotettavia osia. Asiakkaalta saatava suoritus kohdistetaan myyntisopimuksen eri komponenteille niiden käypiin arvoihin perustuen. IFRIC 13 -tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserniyhtiöllä ei ole kanta-asiakasohjelmia.
- *IFRIC 14, IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys.* Tulkintaa sovelletaan IAS 19 -standardin mukaisiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhte-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus. Tulkinta myös tarkentaa tulevien palautusten tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennysten kautta taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaamisedellytyksiä. Konsernin johto arvioi, että tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IFRIC 15, Kiinteistöjen rakentamissopimukset.* Tulkinta selventää käsitelläänkö kiinteistöjen rakentamissopimuksia IAS 11 ”Pitkäaikaishankkeet” vai IAS 18 ”Tuotot” -standardin mukaisesti ja milloin tällaisia rakennusprojekteja voidaan osatulouttaa. Tällä tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- *IFRIC 16, Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation.* IFRIC 16 selventää ulkomaisen nettoinvestoinnin suojauksen kirjanpitokäsittelyä. Tämä tarkoittaa, että ulkomaisen nettoinvestoinnin suojaus liittyy eroihin toimintavaluutassa, eikä esittämisvaluutassa. Lisäksi suojausinstrumentin haltija voi olla mikä tahansa konserniyhtiö. IAS 21, ”Valuuttakurssien muutosten vaikutukset” -standardin määräykset soveltuvat suojattavaan erään. Konserni ei ole tulkinnalla olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IASB julkaisi toukokuussa 2008 parannuksia 34 standardiin osana vuosittaisia parannuksia standardeihin (Improvements to IFRSs). Seuraavassa on esitetty ne muutokset, jotka konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 ja joilla konsernin johto arvioi voivan olla vaikutusta konsernin tilinpäätökseen:

- *IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen.* Muutoksella selvennetään, että vain osa IAS 39:n mukaisesti kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokiteltavista rahoitusvaroista kuuluu lyhytaikaisiin varoihin. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 16 (muutos) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet (ja siitä johtuva muutos IAS 7:ään ”Rahavirtalaskelmat”).* Yhtiöt, joiden tavanomaiseen toimintaan kuuluu omaisuuserien antamista vuokralle ja niiden myöhemmin tapahtuvaa myyntiä, esittävät näistä omaisuuseristä saadut myyntituotot liikevaihtona ja siirtävät omaisuuserän kirjanpitoarvon vaihto-omaisuuteen, kun omaisuuserä tulee myytäväksi. Tästä aiheutuu IAS 7:ään muutos, jonka mukaan tällaisen omaisuuserien ostamisesta, vuokralle antamisesta ja myynnistä johtuvat rahavirrat luokitellaan liiketoiminnan rahavirroiksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 19 (muutos) Työsuhte-etuudet.* Muutoksilla selvennetään muun muassa, että järjestelyn muutos, joka muuttaa tulevien palkankorotusten vaikutusta luvattuihin etuuksiin, on järjestelyn supistaminen. Takautuvaan työsuorituksen kohdistuvien etuuksien muutos aiheuttaa negatiivisen takautuvaan työsuorituksen perustuvan menon, jos se pienentää etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan velvoitteen nykyarvoa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 20 (muutos) Julkisten avustusten kirjanpidollinen käsittely ja julkisesta tuesta tilinpäätöksessä esitettävät tiedot.* Hyöty, joka koituu markkinakorkoa pienemmällä korolla julkiselta vallalta saadusta lainasta, määritetään IAS 39 -standardin mukaisen kirjanpitoarvon ja saatujen maksujen erotuksena, ja hyöty käsitellään IAS 20:n mukaisesti. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 23 (muutos) Vieraan pääoman menot.* Vieraan pääoman menojen määritelmää on muutettu siten, että korkokulut lasketaan käyttäen IAS 39:ssä määriteltyä efektiivisen koron menetelmää. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 27 (muutos) Konsernitiilinpäätös ja erillistilinpäätös.* Kun IAS 39:n mukaisesti kirjanpidossa käsitelty tytäryhtiösi joitus

luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5:n mukaisesti, IAS 39:n soveltamista jatketaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- *IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyhtiöihin (ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittämistapa" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot").* Jos sijoitusta osakkuusyhtiöön käsitellään kirjanpidossa IAS 39:n mukaisesti, siitä tarvitsee esittää vain osa IAS 28:n edellyttämistä tiedoista IAS 32:n ja IFRS 7:n edellyttämien tietojen lisäksi. Konserni ei tule supistamaan konsernin tilinpäätöksessä esitettäviä liitetietoja muutosten sallimalla tavalla, vaan jatkaa nykyistä esittämistapaa.
- *IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyhtiöihin (ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittämistapa" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot").* Sijoitusta osakkuusyhtiöön käsitellään arvonalentumistestauksessa yhtenä omaisuuseränä, eikä arvonalentumistappiota kohdisteta sijoitukseen sisältyviin yksittäisiin omaisuuseriin, esimerkiksi liikearvoon. Arvonalentumisten peruutukset kirjataan sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuiksi siihen määrään asti kuin osakkuusyhtiöstä kerrytettävissä oleva rahamäärä kasvaa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 31 (muutos) Osuudet yhteisyhteisöissä (ja siihen liittyvät muutokset IAS 32:een ja IFRS 7:ään).* Jos sijoitusta yhteisyhtiöön käsitellään kirjanpidossa IAS 39:n mukaisesti, siitä vaaditaan esitettäväksi vain osa IAS 31:n edellyttämistä tiedoista IAS 32:n ja IFRS 7:n edellyttämien tietojen lisäksi. Konserni ei tule supistamaan konsernin tilinpäätöksessä esitettäviä liitetietoja muutosten sallimalla tavalla, vaan jatkaa nykyistä esittämistapaa.
- *IAS 36 (muutos) Omaisuuserien arvon alentuminen.* Jos käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla on laskettu diskontattujen rahavirtojen perusteella, tilinpäätöksessä esitetään samat tiedot kuin käyttöarvolaskelmia käytettäessä. Standardin muutos tulee lisäämään arvon alentumistestauksesta liitetiedoissa annettavia tietoja.
- *IAS 38 (muutos) Aineettomat hyödykkeet.* Ennakkomaksu saadaan merkitä taseeseen vain silloin, kun maksu on suoritettu ennen kuin tavaroihin on saatu oikeus tai palvelut on vastaanotettu. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IAS 38 (muutos) Aineettomat hyödykkeet.* Muutoksella poistetaan sanamuoto, jonka mukaan menetelmä, joka johtaa

tasapoistoja pienempään poistoon, on perusteltu "vain harvoin jos koskaan". Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- *IAS 39 (muutos) Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen.* Muutokset muun muassa selventävät johdannaisten luokittelua suojauslaskennan muutostilanteissa, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien instrumenttien määrittämää sekä edellyttävät tarkistetun efektiivisen koron käyttöä vieraan pääoman ehtoisen instrumentin uuden kirjanpitoarvon määrittämiseen, kun käyvän arvon suojauslaskenta lopetetaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Seuraavilla vuonna 2009 voimaan tulevilla uusilla standardeilla ja tulkinnoilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen*:

- *IFRS 1 (muutos), Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 (muutos), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös.* IFRS-tilinpäätöksen ensilaatijat saavat muutetun standardin mukaan käyttää erillistilinpäätöksissään joko käypää arvoa tai aiemman tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa oletushankintamenona määriteltäessä tytäryhtiöihin, yhteisessä määräysvallassa oleviin yksikköihin ja osakkuusyhtiöihin tehtyjen sijoitusten alkuperäistä hankintamenoa. Muutoksen seurauksena IAS 27:stä myös poistetaan "hankintameno perustuvan kirjaamisen" määritelmä ja siihen lisätään vaatimus osinkojen esittämisestä tuottoina sijoittajayhtiön erillistilinpäätöksessä.
- *IAS 40 (muutos) Sijoituskiinteistöt (ja siitä johtuvat muutokset IAS 16:een).* Kiinteistö, jota parhaillaan rakennetaan tai kunostetaan käytettäväksi sijoituskiinteistönä tulevaisuudessa, kuuluu IAS 40:n soveltamisalaan. Näin ollen tällainen kiinteistö arvostetaan käypään arvoon, jos sovelletaan käyvän arvon mallia. Jos rakenteilla olevan sijoituskiinteistön käypä arvo ei kuitenkaan ole luotettavasti määritettävissä, kiinteistö arvostetaan hankintamenoon, kunnes rakennustyö valmistuu tai käyvän arvon luotettava määrittäminen tulee mahdolliseksi.
- *IAS 41 (muutos) Maatalous.* Muutetun standardin mukaan diskontattuihin rahavirtoihin perustuvissa käypää arvoa koskevissa laskelmissa on käytettävä markkinoilla määräytyvää diskonttauskorkoa, ja standardista poistetaan kielto, jonka mukaan biologista muuttumista ei saanut ottaa huomioon käypää arvoa laskettaessa.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnan:

- *IFRS 3 (Uudistettu), Liiketoimintojen yhdistäminen.* Uudistettu standardi edellyttää edelleen hankintamenomenetelmän käyttöä yritysten yhteenliittymien käsittelyssä, kuitenkin eräillä merkittävillä muutoksilla. Esimerkiksi kaikki yritysten hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja eräät ehdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön osuuteen nettovarallisuudesta tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Kaikki transaktiomenot kirjataan kuluksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**
- *IAS 27 (Uudistettu), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös.* Uudistettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistötransaktioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvalta ei siirry. Näin ollen vähemmistötransaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrittelee transaktioiden käsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Mahdollisesti jäljelle jäävä osuus hankinnan kohteessa arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**
- *IAS 39 (Muutos) Financial instruments: Recognition and measurement – Eligible Hedged Items.* Sen mukaan inflaatiota ei voida erikseen määrittää suojattavaksi komponentiksi kiinteäkorkoisessa velassa. Lisäksi silloin, kun optioihin sovelletaan suojauslaskentaa, ei option aika-arvoa voida enää sisällyttää suojausluonteeseen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**
- *IFRS 5 (muutos) Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (ja siihen liittyvä muutos IFRS 1:een "Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto").* Muutos kuuluu IASB:n toukokuussa 2008 julkaisemiin vuosittaisiin parannuksiin. Siinä selvennetään, että jos osittaista luovutusta koskeva suunnitelma johtaa määräysvallan menettämiseen, tytäryhtiön kaikki varat ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, ja lopetetun toiminnon määrittämisen mukaisten kriteerien täytyessä esitetään asiaankuuluvat tiedot. Tästä aiheutuu IFRS 1:een muutos, jonka mukaan näitä muutoksia sovelletaan IFRS-standardeihin siirtymispäivästä alkaen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**
- *IFRIC 17, Distributions of Non-cash Assets to Owners.* Tulkinta selventää kuinka varojen jakaminen arvostetaan tilanteessa, jossa yhtiö jakaa muuta varallisuutta kuin rahaa osinkoina omistajilleen. Konsernin johto on selvittämässä standardin

muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**

- *IFRIC 18, Transfers of Assets from Customers.* Tulkinta selvittää IFRS-standardien vaatimuksia koskien sellaisia sopimuksia, joissa yhteisö saa asiakkailta aineellisen käyttöomaisuus-työkalun, jota yhteisön on käytettävä liittääkseen asiakas johonkin verkkoon tai mahdollistaakseen asiakkaalle joidenkin tavaroiden tai palveluiden toimituksen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.**
- *IFRIC 12, Service Concession Arrangements.* Tulkinta koskee sopimusjärjestelyjä, joissa yksityinen taho osallistuu julkisten palveluiden kehittämiseen, rahoittamiseen, toteuttamiseen tai infrastruktuurin ylläpitoon. Tulkinalla ei tule olemaan vaikutusta konsernitilinpäätökseen.**

* Ne standardien ja tulkintojen nimet, joista ei ole olemassa virallista käännöstä, esitetään englanninkielisinä.

** Kyseistä standardia/tulkintaa ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatominaisuudet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulema voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatominaisuuksien soveltamisessa.

Tilinpäätöksen laatominaisuuksien valintaan ja soveltamiseen liittyvä harkinta

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatominaisuuksien valinnassa ja näiden soveltamisessa. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Johto on käyttänyt harkintaa mm. leasingisopimusten ja rahoitusvarojen luokittelussa sekä tilinpäätöksen esittämistavassa.

Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arvot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Arvioiden taustalla ovat aikaisemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita, sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita ja oletusta korjataan.

Laskenta-arvioita ja johdon harkintaa on käytetty mm. määrittäessä tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellista vaikutusaikaa, laskennallisia verosaamia (liitetieto 18), yritysten yhteenliittymiseen liittyvää hankintamenon kohdistamista ja osakkeiden takaisinostovelvoitteen hintaa sekä suoritettaessa arvonalentumistestausta, missä rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla (liitetieto 15). Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

3. Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan rahoitusriskeille. Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiössä konsernihallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusriskien epäsuotuisat vaikutukset konsernin tulokseen, omaan pääomaan ja maksuvalmiuteen.

Markkinariskit

VALUUTTARISKI

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut eri valuuttapositioneista aiheutuville transaktioriskeille ja riskeille, jotka syntyvät, kun eri valuutoissa olevat sijoitukset muunnetaan emoyhtiön toimintavalmuuttaan.

Konsernin kannalta suurimmat valuuttariskit aiheutuvat Ruotsin kruunun valuuttakurssivaihtelusta. Valuuttakurssiriski aiheutuu pääasiassa siitä, että Enfolia on tytäryhtiö kyseisessä maassa. Valuuttakurssiriskiä vähentää se, että kyseisen maan kaupankäynti tapahtuu pääasiassa maan omassa valuutassa, jolloin tuottojen ja kulujen valuuttakurssimuutokset netotuvat toisiaan vastaan. Toimintamallista johtuen kassavirtavaihteisia merkittäviä valuuttakurssieroja realisoituu melko vähäisessä määrin ja näiden erien suojauspäätökset tehdään tapauskohtaisesti.

Tytäryhtiösijoitusten ja konsernin sisäisten rahoitustapahtumien osalta valuuttakurssien muutokset aiheuttavat vaihtelua konsernin omaan pääomaan. Tämän lisäksi oman pääoman valuuttariskiä syntyy voittovarojen ja tilikauden tuloksen kautta. Vuoden 2008 lopussa oman pääoman valuuttamääräinen translaatiopositio oli noin 14,6 miljoonaa euroa. Positioon on sisällytetty euromaiden ulkopuolisiin tytäryhtiöihin omana pääomana tehty sijoitus sekä tilikauden tulos. Positio muodostuu lähes yksinomaan kruunumääräisistä sijoituksista. Lisäksi konsernilla on 308 miljoonan Ruotsin kruunun (n. 28 milj. €) sisäinen laina nettosijoituksena ulkomaisessa toiminnassa. Vuoden 2007 lopussa valuuttamääräinen translaatiopositio oli 124 tuhatta euroa.

Translaatiopositiota ei ole rahoituspolitiikan mukaisesti suojattu.

Konsernin ulkomaan rahan määräiset varat ja velat muutettuna euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ovat seuraavat:

TUHATTA EUROA	2008		2007	
	SEK	RUB	SEK	RUB
Pitkäaikaiset varat	43 190	0	-	27
Pitkäaikaiset velat	30 460	121	-	0
Lyhytaikaiset varat	13 992	272	11	127
Lyhytaikaiset velat	12 125	277	-	156

Konsernin ulkopuoliset lainat ovat euromääräisiä eivätkä siten altistu valuuttakurssimuutoksille.

Emoyhtiöllä on lisäksi vähäisessä määrin USD-, GBP- ja SEK-määräisiä ostosopimuksia. Liiketoiminnan luonteen vuoksi tilauksen ja toimituksen välinen aika on lyhyt ja valuuttariski jää sen vuoksi pieneksi.

Konsernin realisoituneet valuuttakurssitappiot vuonna 2008 olivat 7 tuhatta euroa.

Herkkyysanalyysi valuuttakurssimuutosten osalta

Muutosprosentti = keskimääräinen volatiiliteetti edellisen 12 kk ajalta

TUHATTA EUROA	2008		2007	
	SEK	RUB	SEK	RUB
Muutosprosentti	7,92	4,51		
Vaikutus				
Verojen jälkeiseen voittoon	+58/-50	-		
Omaan pääomaan	+3 682/-3 142	-		

KORKORISKI

Konsernin korollinen velka sekä vähäisessä määrin konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille.

Konsernin korollinen velka rahoituslaitoksille oli 31.12.2008 48 570 tuhatta euroa (2007: 354 tuhatta euroa). Konsernin korollinen nettovelka oli 31 209 tuhatta euroa (31.12.2007 -11 756 tuhatta euroa).

Konserni on vuoden 2008 aikana rahoittanut yrityshankinnan 48 miljoonan euron lainalla rahoituslaitokselta. Laina on vaihtuvakorkoinen ja erääntyy maksettavaksi helmikuussa 2009. Konserni on syksyn 2008 aikana neuvotellut rahoituksen uudelleen. Rahoitusjärjestely toteutui helmikuussa 2009, minkä jälkeen rahoituksen rakenne muuttui siten, että merkittävä osa (37,2 %) lainoista on kiinteäkorkoista.

Kyseisen lainan lisäksi konsernilla on 31.12.2008 Venäjällä

ruplamääräinen pankkilimiitti, jota on tilinpäätöshetkellä käytössä 229 tuhatta euroa vastaava määrä.

Konsernin muu korollinen velka muodostuu rahoitusleasingsopimusten maksuvelvoitteesta. Sopimukset perustuvat kiinteisiin maksueriin ja korkojen muutos ei välittömästi vaikuta maksettavaan rahoitusleasingmaksun määrään.

Konserni analysoi pääasiallisen lainarahoituksen osalta mahdollisten korkomuutosten vaikutusta tulokseen. Konsernin lainan keskikorko vuonna 2008 oli 4,91 %. 10 % kasvu korkoprosenttiin olisi pienentänyt konsernin tulosta ja siten omaa pääomaa 175 tuhatta euroa verrattuna vuoden 2008 korkokustannukseen.

SIJOITUSTOIMINNAN MARKKINARISKI

Konsernin sijoituspolitiikan mukaisesti konserni sijoittaa vain matalariskisiin markkinarahatalletuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin sekä lyhyen koron rahastoihin, jolloin sijoitustoimintaan liittyvä riski pysyy vähäisenä. Konserni ei sijoituspolitiikkansa vuoksi altistu noteerattujen osakkeiden markkinahintojen vaihtelusta aiheutuvalle hintariskille.

MAKSUVALMIUS

Konsernissa pyritään jatkuvasti seuraamaan liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Konserni sijoittaa rahat matalariskisiin ja erittäin likvideihin instrumentteihin. Pääosa konsernin sijoituksista on tilinpäätöshetkellä luokiteltu rahavaroiksi.

Konsernilla on 31.12.2008 17 361 tuhatta euroa rahavaroja (31.12.2007 11 848 tuhatta euroa) sekä 248 tuhatta euroa (2007: 262 tuhatta euroa) likvidejä rahastosijoituksia. Konsernin maksuvalmius on tilinpäätöshetkellä hyvä.

Rahoitusvelkojen erääntymistiedot esitetään liitetiedossa 25. Konsernin pankkilaina 48 miljoonaa euroa erääntyy maksettavaksi helmikuussa 2009. Konserni on neuvotellut uuden rahoitusjärjestelyn 40,3 miljoonan euron arvosta. Järjestelyn seurauksena konsernin likvideistä rahavaroista poistuu 7,7 miljoonaa euroa.

Konsernin ostovelat, 9 169 tuhatta euroa, samoin kuin muut

lyhytaikaiset velat, 16 004 tuhatta euroa, erääntyvät maksettavaksi vuoden 2009 aikana.

LUOTTORISKI

Rahoituksen luottoriskien minimoimiseksi konserni tekee sopimuksia ainoastaan vakavaraisten rahalaitosten ja muiden vastapuolten kanssa. Asiakkaiden luottokelpoisuus tarkastetaan säännöllisesti. Konsernilla ei ole merkittäviä saamisten luottoriskikeskittymiä, sillä konsernilla on jakautunut asiakas-kunta. Tilikauden 2008 aikana kirjattujen luottotappioiden määrä oli 46 tuhatta euroa (2007: 38 tuhatta euroa). Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpito-arvoa tilikauden lopussa.

Myyntisaamisten ikäjakauma 31.12.

	2008		2007	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Erääntymättömät	18 805	82,5%	11 738	91,1%
1–14 pv	2 729	11,9%	270	2,1%
15–30 pv	161	0,7%	283	2,2%
31–60 pv	272	1,1%	162	1,3%
61–90 pv	286	1,3%	135	1,0%
91 pv	638	2,8%	291	2,3%
	22 891	100,0%	12 878	100,0%

Pääoman hallinta

Konsernin pääomanhallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset.

Pääomarakenteeseen vaikutetaan mm. osingonjaon ja investointien rahoituksen suunnittelun kautta. Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti nettovelkaantumisasteella. Nettovelkaantumisaste ja korollisten nettovelkojen kehittymistä kuvaavat tiedot esitetään tunnuslukutaulukossa.

4. Vertailuvuoden 2007 lukujen muodostuminen

Tuloslaskelma ja tuloslaskelman liitetiedoissa esitetään yhteenlasketut Enfo Oyj:n 1.7.–31.12.2007 ja Edeltäjän 1.1.–30.6.2007 tiedot. Vuoden 2007 tuloslaskelma muodostuu seuraavasti:

	1.7.–31.12.2007	1.1.–30.6.2007	1.1.–31.12.2007
TUHATTA EUROA	Enfo Oyj	Edeltäjä	Edeltäjä + Enfo Oyj
Liikevaihto	49 681	54 725	104 406
Liiketoiminnan muut tuotot	77	1 350	1 427
Valmistus omaan käyttöön	170	130	300
Materiaalit ja palvelut	-30 083	-33 160	-63 243
Palkat ja muut työsuhde-etuudet	-12 106	-13 600	-25 706
Poistot ja arvonalentumiset	-1 070	-1 196	-2 266
Liiketoiminnan muut kulut	-5 396	-6 088	-11 484
Liikevoitto	1 272	2 161	3 433
Rahoitustuotot	384	2 251	2 635
Rahoituskulut	-39	-273	-312
Rahoituskulut (netto)	346	1 978	2 324
Voitto ennen veroja	1 618	4 139	5 757
Tuloverot	-434	-1 095	-1 529
Tilikauden voitto	1 184	3 044	4 228
Jakautuminen			
- emoyhtiön omistajille	1 184	3 013	4 197
- vähemmistölle	0	31	31
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
- laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR)	2,11	5,39	7,48

5. Toimintasegmentit

Enfo Oyj:llä on kolme raportoitavaa segmenttiä, jotka ovat konsernin strategisia liiketoimintayksiköitä. Strategiset liiketoimintayksiköt tuottavat erilaisia tuotteita ja palveluja, ja niitä johdetaan erillisinä yksiköinä, sillä niiden liiketoiminta edellyttää erilaisen markkinointistrategian ja erilaisten jakelukanavien käyttöä.

IFRS 8:n käyttöönotto ei ole muuttanut konsernin raportoitavia toimintasegmenttejä, sillä jo konsernin aiemmin esittämä segmentti-informaatio perustui johdon sisäiseen raportointiin. Sisäisen raportoinnin laskentaperiaatteet ovat olleet ja ovat edelleen IFRS-säännösten mukaisia. Tilikauden 2007 segmentti-informaatio on oikaistu IFRS 8:n edellyttämän esittämistavan mukaiseksi.

KONSERNIN RAPORTOITAVAT SEGMENTIT OVAT:

- *Järjestelmäpalvelut* sisältää IT-ulkoistuspalveluita, konesali- ja palveluita, työasemapalveluita sekä sovelluspalveluita ja -ratkaisuja. Järjestelmäpalveluiden liiketoimintaa konsernilla on Suomessa ja Ruotsissa
- *Infrapalvelut* muodostuvat tietotekniikkalaitteiden ja -ohjelmistojen sekä niihin liittyvien palveluiden myynnistä. Venäjän liiketoiminta sisällytetään Infrapalvelut-segmenttiin.
- *Tiedonvälityspalvelut* muodostuu myynti- ja ostolaskupalveluista sekä tiedonvälityksestä.
- *Muut toiminnot* kohdassa esitetään konsernipalvelut, Venäjän liiketoiminnot, holding-yhtiöt sekä muut tuloksen ja taloudellisen aseman kannalta vähäiset yksiköt. Vertailutietojen osalta Muut toiminnot sisältävät lisäksi 30.6.2007 myydyin tytäryhtiön Itä-Suomen Toimistoratkaisut Oy:n tulostiedot (1–6/2007: liikevaihto 2 625 t €, liikevoitto -209 t €)

Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Konsernissa segmenttien tulokellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat segmenttien tulokseen ennen rahoituseriä ja veroja. Konsernin edellä mainituista arvioinneista ja resurssointipäätöksistä vastaa yllämainittuna operatiivisena päätöksentekijänä toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä.

Segmentin varat ovat sellaisia eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella koh-

distettavissa segmenteille, kuten aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, myynti- ja muista liiketoimintaan liittyvistä saamisista. Segmenteille on kohdistettu hallinnon kustannuksia sisäisen raportoinnin mukaisesti siltä osin, kun ne liittyvät liiketoimintaan. Segmenteille ei ole kohdistettu rahoitukseen ja tuloverotukseen liittyviä eriä eikä muita yrityksen kokonaisuutena kohdistuvia varoja ja velkoja sekä tuottoja ja kuluja. Segmenttien investoinnit sisältävät investoinnit aineettomiin (ml. liikearvo) ja aineellisiin hyödykkeisiin. Segmenteille ei sisäisen raportoinnin mukaisesti kohdisteta velkoja.

1.1.–31.12.2008 Enfo Oyj

TUHATTA EUROA	Järjestelmäpalvelut	Infra-palvelut	Tiedonvälityspalvelut
Tuotot			
Ulkoisen liikevaihto	67 075	45 126	30 948
Palvelumyynti	63 336	3 270	30 948
Laite- ja ohjelmistomyynti	3 739	41 856	0
Muu myynti			
Sisäinen liikevaihto	2 711	129	34
Liikevaihto yhteensä	69 786	45 255	30 983
Tulos			
Liikevoitto	4 639	626	3 197
Muut tiedot			
Segmentin varat	67 652	13 706	5 959
Investoinnit	54 871	22	574
Poistot	3 777	31	584

1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA	Järjestelmäpalvelut	Infra-palvelut	Tiedonvälityspalvelut
Tuotot			
Ulkoisen liikevaihto	30 578	45 413	25 807
Palvelumyynti	27 472	2 258	25 807
Laite- ja ohjelmistomyynti	3 106	42 916	0
Muu myynti	0	239	0
Sisäinen liikevaihto	3 872	1 173	67
Liikevaihto yhteensä	34 450	46 586	25 874
Tulos			
Liikevoitto	2 898	702	1 251
Muut tiedot			
Segmentin varat	12 297	14 208	5 585
Investoinnit	1 335	12	1 126
Poistot	1 252	72	589

Täsmäytyslaskelmat

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot	146 024	106 910
Kaikkien muiden segmenttien tuotot	290	2 608
Sisäisten tuottojen eliminointi	-2 874	-5 112
Konsernin tuotot yhteensä	143 440	104 406
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos	8 461	4 850
Kaikkien muiden segmenttien tulos	-970	-1 418
Sisäisten erien eliminointi	0	0
Rahituserät	-2 025	2 324
Muut segmenteille kohdistamattomat erät	0	0
Konsernin tulos ennen veroja yhteensä	5 467	5 757
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat	87 317	32 090
Kaikkien muiden segmenttien varat	1 860	3 483
Sisäisten erien eliminointi	0	-1 502
Segmenteille kohdistamattomat varat	19 639	12 842
Konsernin varat yhteensä	108 816	46 913
Poistot		
Raportoitavien segmenttien poistot	4 392	1 913
Kaikkien muiden segmenttien poistot	489	353
Konsernin poistot yhteensä	4 881	2 266
Investoinnit		
Raportoitavien segmenttien investoinnit	55 466	2 473
Kaikkien muiden segmenttien investoinnit	257	651
Konsernin investoinnit yhteensä	55 723	3 124

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Tuotot		
Suomi	111 085	104 406
Muut maat	32 355	-
Konsernin tuotot yhteensä	143 440	104 406
Pitkäaikaiset varat *		
Suomi	19 779	18 289
Muut maat	42 663	27
Konsernin pitkäaikaiset varat	62 442	18 316

* ei sisällä laskennallisia verosaamisia

Konserni toimii maantieteellisesti pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa.

6. Liiketoiminnan muut tuotot

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Käyttöomaisuuden ja liiketoiminnan luovuttamisen myyntivoitot	22	320
Palveluveloitukset	0	604
Vahingonkorvaus	135	375
Muut	1 543	128
Yhteensä	1 700	1 427

7. Aineiden ja tarvikkeiden käyttö

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Aineet ja tarvikkeet (tavarat)		
Ostot tilikauden aikana	43 769	43 345
Varaston muutos	-644	-50
Ulkopuoliset palvelut	28 216	19 948
Yhteensä	71 341	63 243

8. Palkat ja muut työsuhde-etuudet

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Palkat ja palkkiot	36 046	20 898
Henkilöstörahaston voittopalkkio	346	0
Eläkevakuutusmaksut ja eläkkeet maksupohjaiset eläkejärjestelyt	5 391	3 529
Muut henkilösivukulut	3 877	1 279
Yhteensä	45 660	25 706

Johdon työsuhde-etuuksista kerrotaan liitetiedossa 28 Lähipiiri-informaatio. Osakepalkitsemisesta lisätietoa liitetiedossa 23.

Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

Järjestelmäpalvelut	517	309
Infrapalvelut	71	69
Tiedonvälityspalvelut	92	63
Muut toiminnot	23	35
Yhteensä	703	476

9. Poistot ja arvonalentumiset

1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2007

TUHATTA EUROA		
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet	3 113	598
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 768	1 669
Poistot yhteensä	4 881	2 266
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	4 881	2 266

10. Liiketoiminnan muut kulut

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
TUHATTA EUROA		
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	2 240	1 263
Matkakulut	2 331	1 482
Toimitilakulut	3 745	2 870
Ajoneuvokulut	1 440	1 024
Laite- ja ohjelmistokulut	1 291	1 198
Muut hallintokulut	2 436	1 713
Puhelin- ja datakulut	765	515
Markkinointi-, myynti- ja edustuskulut	1 301	973
Liiketoiminnan muut kulut	217	446
Yhteensä	15 766	11 484

Konsernilla ei ole ollut olennaisia tutkimus- ja kehittämismenoja.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy vuokratuloja 3 974 t € (vuonna 2007 3 919 t €)

Tilintarkastajien palkkiot

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tilintarkastus	81	20
Todistukset ja lausunnot	4	30
Veroneuvonta	14	0
Muut palvelut	24	29
Yhteensä	123	79

11. Rahoitustuotot ja -kulut

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
TUHATTA EUROA		
Osinkotuotot	7	6
Korkotuotot	680	491
Myyntivoitot	52	0
Kurssivoitot	10	0
Muut rahoitustuotot	24	2 137
Rahoitustuotot yhteensä	773	2 635
Korkokulut	2 339	306
Kurssitappiot	4	0
Muut rahoituskulut	455	6
Rahoituskulut yhteensä	2 798	312

12. Tuloverot

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
TUHATTA EUROA		
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	2 030	209
Edellisten tilikausien verot	-10	1
Laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos	-510	1 319
Yhteensä	1 510	1 529

Voimassa olevan verokannan (Suomessa 26 % vuonna 2008 ja 2007) mukaisesti laskettujen verojen vertailu tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin:

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
TUHATTA EUROA		
Tulos ennen veroja	5 467	5 757
Verot laskettuna voim. olevalla verokannalla (26 %)	1 421	1 496
Ulkomaisten tyttären poikkeavat verokannat	18	0
Verokannan muutos ulk. tytäryhtiössä	-26	0
Vähennyskeltottomat kulut	46	31
Verovapaat tulot	-63	0
Tappioista kirjaamaton laskennallinen verosaaminen	125	0
Aikaisempien tilikausien verot	-10	1
Verot tuloslaskelmassa	1 510	1 529

Suoraan omaan pääomaan kirjatut verot ja muu erittely laskennallisten verojen muutoksesta liitetiedossa 18 Laskennalliset verosaamiset ja -velat.

13. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	3 957	4 197
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (tuhatta kappaletta)	561	560
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake)	7,05	7,48

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentuva vaikutus. Konsernilla ei tällä hetkellä ole laimentavia instrumentteja.

14. Aineelliset hyödykkeet

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1. 1.	15 954	13 503
Lisäykset	2 163	2 634
Lisäykset yrityshankintojen kautta	72	0
Vähennykset	-88	-183
Kurssierot	-97	0
Hankintameno 31. 12.	18 004	15 954
Kertyneet poistot 1. 1.	12 218	10 656
Vähennysten kertyneet poistot	-70	-78
Tilikauden poistot	1 739	1 640
Kurssierot	54	0
Kertyneet poistot 31. 12.	13 941	12 218
Kirjanpitoarvo 31. 12.	4 063	3 736
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1. 1.	5	5
Lisäykset	273	0
Vähennykset	-63	0
Kurssiero	-15	0
Hankintameno 31. 12.	200	5
Kertyneet poistot 1. 1.	0	0
Kertyneet poistot 31. 12.	15	0
Kirjanpitoarvo 31. 12.	186	5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 249	3 741
Koneet- ja kalusto-ryhmään sisältyy rahoitusleasingsopimuksella hankittua omaisuutta seuraavasti:		
	2008	2007
Hankintameno 31. 12.	516	499
Kertyneet poistot 31. 12.	178	167
Kirjanpitoarvo 31. 12.	338	332

15. Aineettomat hyödykkeet

Konsernin aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääosin liikearvosta ja hankituista ohjelmistoista. Konsernilla ei ole olennaista määrää sisäisesti valmistettuja hyödykkeitä. Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Liikearvo		
Hankintameno 1. 1.	12 304	12 550
Lisäykset	42 874	0
Vähennykset	0	-246
Kurssiero	-5 518	0
Kirjanpitoarvo 31. 12.	49 660	12 304
Asiakassuhteet ja tuotemerkit (liiketoimintojen yhdistäminen)		
TUHATTA EUROA		
Hankintameno 1. 1.	0	
Lisäykset	8 974	
Kurssiero	-1 203	
Vähennykset		
Hankintameno 31. 12.	7 771	
Kertyneet poistot 1. 1.		
Vähennysten kertyneet poistot		
Poistot	2 150	
Kertyneet poistot 31. 12.	2 150	
Kirjanpitoarvo 31. 12.	5 621	
Muut aineettomat hyödykkeet *		
TUHATTA EUROA		
Hankintameno 1. 1.	5 626	4 775
Lisäykset	1 441	851
Vähennykset	-7	0
Siirrot erien välillä	60	0
Kurssierot	-35	0
Hankintameno 31. 12.	7 085	5 626
Kertyneet poistot 1. 1.	3 525	2 889
Vähennysten kertyneet poistot	0	0
Poistot	850	636
Kertyneet poistot 31. 12.	4 375	3 525
Kirjanpitoarvo 31. 12.	2 710	2 101

* Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät pääasiassa lisenssejä ja atk-ohjelmistoja.

Liikearvo on allokoitu arvonalentumistestausta varten kassavirtaa tuottaville yksiköille. Kassavirtaa tuottavat yksiköt vastaavat määritettyjä segmenttejä, mikä on taso, jolla johto seuraa liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty perustuen käyttöarvolaskelmiin. Laskelmat perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat 3 vuotta. Ennakoidut rahavirrat diskontataan nykyhetkeen.

	2008	2007	2008	2007
	Diskonttauskorko		Allokoitu liikearvo	
Järjestelmäpalvelut	9,0 %	9,9 %	42 814	5 458
Suomi	9,0 %	9,9 %	5 458	5 458
Ruotsi	9,0 %		37 356	
Infrapalvelut	9,0 %	11,5 %	6 846	6 846
Yhteensä	9,0 %	10,5 %	49 660	12 304

Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ennustettu käyttäen 2 % kasvuoletusta. Käytetty kasvuoletus ei ylitä toimialan pitkäaikaisista keskimääräistä kasvua.

Laskelmien toteutumiseen vaikuttaa seuraavat käytetyt oletukset:

- **Budjetoitu liikevaihto:** Oletusten taustalla on näkemys markkinoiden yleisestä kasvu- ja hintakehityksestä sekä arvio konsernin markkinaosuudesta. Oletusten arvot perustuvat johdon aikaisempaan kokemukseen liiketoiminnan kehitymisestä, tämänhetkiseen markkinaosuuteen sekä aikaisemmin tapahtuneeseen markkinaosuuden kehittymiseen ja ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin alan tulevaisuuden näkymistä.
- **Budjetoitu myyntikate:** Oletusten taustalla käytetään tietoa aikaisempien vuosien toteutuneista myyntikatteista sekä alan näkymien, arvioidujen hinnanmuutosten ja kilpailutilanteen vaikutusta myyntikatteeseen.

- **Henkilöstökustannusten kehitys:** Johdon käyttämät oletukset perustuvat aikaisempaan kokemukseen henkilöstökustannusten kehityksestä, tiedossa oleviin palkan- ja korotussopimuksiin sekä yleiseen näkemykseen henkilöstökustannusten kehittymisestä.
- **Diskonttauskorko:** Laskelmissa käytetty korko on määritetty painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla. Käytetty korko kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit. Ilmoitettu diskonttauskorko on määritetty ennen veroja.

Suoritettujen arvonalentumistestien tuloksena yrityksellä ei ole arvonalentumiskirjaustarvetta. Arvonalentumistestauksessa määritetty kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää selkeästi testattujen yksiköiden kirjanpitoarvon, joten johdon käsityksen mukaan laskelmissa käytettyjen keskeisten oletusten ajateltavissa oleva mahdollinen muutos ei aiheuttaisi arvonalentumistilannetta.

16. Myytävissä olevat sijoitukset

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Pitkäaikaiset		
1.1.	96	94
Käyvän arvon muutokset	28	2
31.12.	124	96
Lyhytaikaiset		
1.1.	262	813
Käyvän arvon muutokset	-14	0
Vähennykset	0	-552
31.12.	248	262

Myytavissä olevat sijoitukset muodostuvat pääasiassa rahastosijoituksista sekä vähäisistä osakesijoituksista.

17. Pitkäaikaiset saamiset

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Muut pitkäaikaiset saamiset	79	75
Yhteensä	79	75

Pitkäaikaiset saamiset ovat vuokravakuutena ja vakuustalletuksina.

18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2008 aikana:

TUHATTA EUROA	31.12.2007	Yritysten yhteennliitymässä muodostunut	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssiero	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset:						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet:						
erilainen poistoaika verotuksessa,						
aktivoitunut rahoitusleasinghyödykkeet	411		-49			362
Vahvistetut tappiot	0		524			524
Yhteensä	411		478			886
Laskennalliset verovelat:						
Aktivoitunut aineettomat hyödykkeet	15		253			268
Aineellisten hyödykkeiden						
erilainen poistoaika verotuksessa			24			24
Rahoitusvarojen arvostus käypään arvoon	8			4		12
Yrityskauppojen yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet		2 513	-617		-417	1 478
Tuloksen siirto verotuksessa			308			308
Yhteensä	23	2 513	-32	4	-417	2 091

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2007 aikana:

TUHATTA EUROA	31.12.2006 (Edeltäjä)		Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan		31.12.2007 (Enfo Oyj)
Laskennalliset verosaamiset:						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet:						
erilainen poistoaika verotuksessa,						
aktivoitunut rahoitusleasinghyödykkeet	357		54			411
Vahvistetut tappiot	887		-887			0
Yhteensä	1 244		-833			411
Laskennalliset verovelat:						
Aktivoitunut tuotekehitykset	26		-11			15
Rahoitusvarojen arvostus käypään arvoon	7			1		8
Yhteensä	33		-11	1		23

Laskennalliset verosaamiset ja -velat on esitetään taseessa netotettuna siinä tapauksessa, että yhteisöllä on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuva verosaaminen ja -velka keskenään ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallisista verosaamisista noin 250 tuhatta euroa (2007: 10 tuhatta euroa) ja laskennallisista verovelloista 700 tuhatta euroa (2007: 11 tuhatta euroa) odotetaan realisoituvan 12 kk:n kuluessa.

19. Vaihto-omaisuus

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Aineet ja tarvikkeet	1 154	512
Yhteensä	1 154	512

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Myyntisaamiset	22 891	12 878
Tuloverosaamiset	1 020	679
Saamiset konsernin emoyhtiöltä	0	84
Siirtosaamiset		
Ennakkomaksut	-9	55
Eläkevakuutusmaksut	348	328
Muut siirtosaamiset	2 442	1 488
Siirtosaamiset yhteensä	2 781	1 871
Muut saamiset	32	51
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteensä	26 724	15 564

Myyntisaamisten ja muiden saamisten käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoa.

21. Rahavarat

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Käteinen raha ja pankkitilit	17 361	11 848
Yhteensä	17 361	11 848

Taseen rahavarat vastaavat rahavirtalaskelmassa esitettyjä rahavaroja. Rahavarojen käyvät arvot eivät eroa kirjanpitoarvosta.

22. Oma pääoma

Osakepääoma

Enfo Oyj:llä on yksi osakesarja ja jokaisella osakkeella on yksi ääni. Aikaisemman Enfo Oyj:n osakepääoma on muodostunut A-sarjan ja K-sarjan osakkeista. Osakesarjat on yhdistetty tilikauden 2007 aikana.

Muutokset osakkeiden lukumäärässä

Edeltäjä	A-sarja (1 ääni/osake)			K-sarja (20 ääntä/osake)		
	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
1.1.2007	553 741	11 813	541 928	15 000	0	15 000
Osakesarjojen yhdistäminen *	18 750			-15 000		
Omien osakkeiden luovutus		-578				
30.6.2007	572 491	11 235	561 256	0	0	0
Omien osakkeiden mitätöinti	-11 235	-11 235				

Uusi Enfo Oyj

	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
1.7.2007	561 256	0	561 256
31.12.2007	561 256	0	561 256
31.12.2007	561 256	0	561 256
Omien osakkeiden hankinta 22.8.2008		150	
Omien osakkeiden hankinta 10.12.2008		450	
31.12.08	561 256	600	560 656

*5.2.2007 pidetyn yhtiökokouksen päätöksellä yhdistettiin yksiääniset A-sarjan ja 20-ääniset K-sarjan osakkeet siten, että yhdellä K-sarjan osakkeella sai 1,25 A-sarjan osaketta. Kaikki K-sarjan osakkeet omisti Pohjois-Savon Puhelin Oy.

Omat osakkeet

Enfo Oyj luovutti tilikauden 2007 aikana omia osakkeita 578 kappaletta osana johdon kannustejärjestelmää. Luovutussopimukseen sisältyy osakkeiden takaisinlunastusehto, minkä vuoksi osakkeiden luovutus on kirjattu velaksi eikä oman pääoman transaktioksi.

Vuoden 2008 aikana Enfo Oyj hankki omia osakkeita (takaisin) 600 kappaletta hintaan 1 euroa/kpl. Omat osakkeet esitetään taseessa oman pääoman vähennyksenä.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008	kpl
Osuuskunta KPY	482 750
Pohjola Vakuutus Oy	12 740
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	11 202
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	11 202
Einari Vidgren Oy	4 768
Keskisuomalainen Oyj	4 515
Enfo Oyj:n henkilöstöraho HR	3 310
Kuopion Osuuspankki	3 283
Hannu Isotalo Oy	2 979
Savon Voima Oyj	2 970
Muut	21 537
Yhteensä	561 256

Osingonjakoehdotus:

Vuodelta 2008 hallitus esittää 26. 2. 2009 pidetyn kokouksen mukaisesti jaettavaksi osinkoa 1,00 euroa osaketta kohti, yhteensä 560 656 euroa. Tämä tilinpäätös ei sisällä ehdotettuun osingonjakoon liittyviä kirjauksia.

Muuntoerot

Konsernin omaan pääomaan sisältyy muuntoeroja, jotka syntyvät ulkomaisten tytäryritysten omien pääomien sekä sisäisen nettosijoitusta vastaavan lainasaamisen muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ylikurssirahasto

Konsernitaseessa esitetään ylikurssirahastossa sellainen sidottu oma pääoma, joka ei sisälly rekisteröityyn osakepääomaan.

23. Osakepalkitseminen

Tulospalkkiojärjestelmän ehdot:

Konsernin avainhenkilöiden pitkäaikaisena kannustimena käytetään tulospalkkiojärjestelmää.

Hallitus päättää vuosittain ennen tilikauden alkua kohde-ryhmään kuuluvat henkilöt ja heidän tavoitetasonsa ja asettaa järjestelmän kriteereille tavoitteet. Palkkiojärjestelmän tavoitteet ja niiden täytyminen määritetään konsernin ja liiketoimintayksiköiden tulostietojen perusteella. Maksettava enimmäispalkkio ilmaistaan rahana.

Järjestelmän perusteella vuosittain maksettava palkkio maksetaan tilikauden päätyttyä huhtikuun loppuun mennessä lähtökohtaisesti osakkeiden (20%) ja rahan (80%) yhdistelmänä. Tällöin luovutettavien osakkeiden kappalemäärä määräytyy osakkeiden hintana käytettävän osakekohtaisen oman pääoman mukaan. Hallitus voi kuitenkin tehdä päätöksen palkkion maksamisesta kokonaisuudessaan rahana. Tulospalkkio on vuoden 2006 osalta maksettu huhtikuussa 2007 osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Vuoden 2007 tulospalkkio maksettiin kokonaan rahana. Vuotta 2008 koskevat tulospalkkiot maksetaan rahana, ja tulospalkkiovelka sisältyy taseen velkoihin.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahasto sisältää myytävissä olevien sijoitusten realisoitumattomat käyvän arvon muutokset verovaikutuksella vähennettynä.

Myytävissä olevat sijoitukset

1. 1. 2007 (Edeltäjä)	20
Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	3
Laskennallinen veron osuus	-1
31. 12. 2007 (Enfo Oyj)	22
1. 1. 2008	22
Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	14
Laskennallinen veron osuus	3
31. 12. 2008	33

Luovutetut osakkeet ja niihin liittyvät ehdot

Avainhenkilöiden saamien osakkeiden tuomat osakkeenomistajan oikeudet siirtyvät avainhenkilöille osakkeiden saamishetkellä. Osakkeita ei kuitenkaan saa myydä, siirtää, pantata tai luovuttaa kahden vuoden kuluessa palkkion maksamisesta. Avainhenkilön on palautettava palkkiona maksetut osakkeet yhtiölle, jos hänen työsuhteensa päättyy kahden vuoden kuluessa palkkion maksamisesta.

Yhtiöllä on milloin tahansa oikeus ostaa avainhenkilön omistamat osakkeet takaisin viimeksi julkistetun tilinpäätöksen tai väli tilinpäätöksen osakekohtaisen oman pääoman arvolla. Avainhenkilöllä on oikeus kahden vuoden omistamisen jälkeen myydä osakkeet ja yhtiöllä on velvollisuus ostaa tarjotut osakkeet tai osoittaa osakkeille ostaja. Tämä sopimukseen liittyvä lunastusehto on luokiteltu velaksi. Taseessa olevan velan määrä vastaa tilinpäätöshetken substanssiarvon mukaan laskettua määrää.

Luovutetut osakkeet

Avainhenkilöille luovutettiin osakkeita seuraavasti:

Vuosi	Pv	Osakkeiden määrä
2007	1.4.2007	578
2008	-	-

Vuoden 2006 tulospalkkio-ohjelma

24. Varaukset

TUHATTA EUROA	2008	2007
Pitkäaikaiset varaukset	0	0
Lyhytaikaiset varaukset	0	237
Yhteensä	0	237

Vertailukauden varaukset muodostuvat uudelleenjärjestelyvarauksesta. Enfo keskitti tilikauden 2007 aikana tulostusoperointi-, tulostuksen suunnittelu- sekä tulostuksen asiakaspalvelutoimintonsa Kuopioon ja lakkautti kyseiset toimintonsa Vaasassa. Varaus realisoitui vuoden 2008 aikana.

Varausten muutos tilikauden aikana

TUHATTA EUROA			
1. 1. 2007 (Edeltäjä)	0	1. 1. 2008	237
Varausten lisäykset	330	Varausten lisäykset	0
Käytetyt varaukset	-92	Käytetyt varaukset	-237
31. 12. 2007 (Enfo Oyj)	237	31. 12. 2008	0

25. Rahoitusvelat

TUHATTA EUROA	2008	2007
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	0	0
Osakkeiden takaisinlunastusvelvoite	2 992	0
Rahoitusleasingvelat	153	198
Yhteensä	3 145	198
Lyhytaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	48 229	0
Rahoitusleasingvelat	188	156
Yhteensä	48 417	156

Konsernin rahoitusvelat 31.12.2008 syntyvät lainasta rahoituslaitokselta, rahoitusleasingvelasta sekä osakkeiden takaisinlunastusvelasta. Osakkeiden takaisinlunastusvelvollisuus syntyy tytäryhtiön vähemmistöosakkeiden myyntisopimukseen liittyvästä osakkeiden takaisinosto-oikeudesta ja -velvollisuudesta.

Konsernin tilinpäätöshetkellä voimassa oleva lainasopimus on erääntymässä helmikuussa 2009, minkä vuoksi laina esitetään lyhytaikaisena velkana. Lainaa on euromääräinen, vaihtuvakorkoinen ja markkinaehtoinen.

Rahoitusleasingvelat ovat tyypillisesti 36–48 kk:n sopimuksia, joissa on kiinteä, sopimusajan kattava euromääräinen määrä tely maksuerä.

Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

TUHATTA EUROA	2008	2007
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa	203	168
1–5 vuoden kuluessa	157	204
Yhteensä	360	372

Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Yhden vuoden kuluessa	188	156
1–5 vuoden kuluessa	153	198
Yhteensä	341	354
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	19	18

Konsernin muut korolliset velat erääntyvät seuraavasti:	2008	2007
TUHATTA EUROA		
2009	48 229	0
2010	2 237	0
2011	755	0
Myöhemmin	0	0
Yhteensä	51 221	0

Korollisten velkojen efektiivisten korkokantojen painotetut keskiarvot 31. 12. olivat:	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Pankkilainat	4,9	4,6
Rahoitusleasingvelat	4,8	4,5

26. Ostovelat ja muut velat

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Pitkäaikaiset muut velat		
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	331	337
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	9 170	6 588
Velat konsernin emoyhtiölle	0	6
Tuloverovelka	2 228	3
Siirtovelat		
Henkilöstöön liittyvät velat	6 528	4 095
Kuluvaraukset	0	165
Saadut ennakot	139	372
Muut siirtovelat	3 615	121
Siirtovelat yhteensä	10 282	4 753
Muut velat	3 494	1 616
Muut lyhytaikaiset velat yhteensä	25 174	12 965

Ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

27. Tiedot yrityshankinnoista

Enfo Oyj:n tytäryhtiö Enfo Holdings Ab ja ruotsalainen Semcon Ab allekirjoittivat 31. 12. 2007 yrityskauppaa koskevan sopimuksen, jolla Enfo osti Semcon AB:lta sen IT-liiketoimintaa harjoittavan tytäryhtiö Semcon Innovation Ab:n (Enfo Sweden AB) koko osakekannan. Semcon Innovation Ab toimi IT-konserni Zpiderin emoyhtiönä. Kauppa astui voimaan 8. helmikuuta 2008 kaupan täytäntöönpanoehtojen toteutuessa, mistä alkaen hankinnan kohde on yhdistetty konsernitilinpäätökseen.

Enfo Sweden AB:n liiketoiminta kuuluu Järjestelmäpalvelut-segmenttiin.

Enfo Sweden AB -al konsernin yhdentoista kuukauden tulos sisältyy konsernin vuoden 2008 tuloslaskelmaan. Konsernin liikevaihto vuonna 2008 olisi ollut 1 46 749 tuhatta euroa ja voitto 4 451 tuhatta euroa, jos tilikauden aikana toteutunut liiketoimintojen hankinta olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen tilikauden 2008 alusta lähtien.

Hankittujen varojen ja velkojen arvot hankintapäivänä olivat seuraavat:

Hankintameno	
TUHATTA EUROA	
Hankintameno (maksettu käteisenä)	48 494
Hankinnasta aiheutuneet menot (asiantuntijapalkkiot)	683
Kirjattu ehdollinen kauppahinta	1 850
Hankintameno yhteensä	51 026
Hankinnan kohteen varat ja velat käypään arvoon	6 519
Liikearvo*	44 507

Hankinnan kohteen varat ja velat

TUHATTA EUROA	KÄYPÄ ARVO	KIRJANPITOARVO
Varat		
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet	8 553	0
Tuotemerkit	421	0
Aineelliset hyödykkeet	72	72
Myynti- ja muut saamiset	7 217	7 217
Rahavarat	5 231	5 231
Varat yhteensä	21 494	12 520
Laskennallinen verovelka	2 513	0
Osakkeiden takaisinlunastusvelka	1 850	0
Muut pitkäaikaiset velat	1 488	1 488
Osto- ja muut lyhytaikaiset velat	9 124	9 124
Velat yhteensä	14 975	10 612
Hankinnan kohteen varat – velat	6 519	1 908
Rahana maksettu kauppahinta	-49 177	
Hankitun tytäryrityksen rahavarat	5 231	
Rahavirtavaikutus	-43 946	

* Liikearvon komponentteja ovat hankitun yhtiön henkilöstö, maantieteellinen markkina-asema, ristiinmyyntipotentiali Enfon muiden maaorganisaatioiden kanssa sekä tulevaisuuteen suuntautuvat liiketoiminnalliset odotusarvot.

28. Lähipiiri-informaatio

Konsernirakenne

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet ovat 31.12.2008 seuraavat:

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Konsernin osuus osakepääomasta	Konsernin osuus äänivallasta
		%	%
Emoyhtiö			
Enfo Oyj	Kuopio		
Enfo Oyj:n tytäryhtiöt			
Enfo Holdings Oy	Kuopio	100 %	100 %
OOO Enfo	Pietari	100 %	100 %
Enfo Holdings AB*	Tukholma	100 %	100 %
Enfo Sweden AB	Göteborg	100 %	100 %
Zuite by Enfo AB	Göteborg	100 %	100 %
Zystems by Enfo AB	Göteborg	100 %	100 %
Zipper by Enfo AB	Göteborg	100 %	100 %
Zingle by Enfo AB	Göteborg	100 %	100 %
Zuite by Enfo Oy	Kuopio	100 %	100 %

Konsernirakenteessa on tilikauden 2008 aikana tapahtunut seuraavat muutokset:

Enfo Holdings Oy hankki 8.2.2008 Enfo Sweden AB (aik. Semcon Innovation AB) -alakonsernin, jonka myötä konserniin tuli alakonsernin emoyhtiön Enfo Sweden AB:n lisäksi sen 100 % omistamat tytäryhtiöt Zuite by Enfo AB, Zystems by Enfo AB, Zipper by Enfo AB ja Zingle by Enfo AB.

Enfo Oyj myi 9,38 % vastaavan vähemmistöosuuden Ruotsin alakonsernin emoyhtiöstä 27 avainhenkilölle 3.6.2008 ja 9.8.2008 tehdyillä kaupoilla osana avainhenkilöiden sitouttamisohjelmaa. Ostajien kanssa on sovittu mahdollisuudesta hankkia osakkeet takaisin vuosina 2008–2013. Osakkeiden takaisinmaksusta toteutettiin 22.12.2008 ensimmäinen osa, 3,4 %. Myyntisopimukseen sisältyvän takaisinosto-oikeuden ja -velvollisuuden vuoksi vähemmistöomistus käsitellään konsernitilinpäätöksessä rahoitusvelkana ja omistusosuutena esitetään 100 %.

Konserniin on lisäksi perustettu 30.12.2008 uusi tytäryhtiö Zuite by Enfo Oy, jolla ei tilinpäätöshetkellä ollut liiketoimintaa.

Konsernin lähipiiri

Konsernin lähipiiri muodostuu Enfo Oyj:n emoyhtiöstä ja sisaryhtiöistä sekä konsernin johdosta, johon sisältyy konsernin hallitus, toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä sekä heidän puolisonsa ja samassa kotitaloudessa asuvat sukulaiset.

Johdon työsuhde-etuudet

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	917	914
Yhteensä	917	914

Toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle täytettyään 60 vuotta kokoniseläkkeen ollessa 60 % eläkepalkasta. Emoyhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen tietoja esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä liitetiedossa 5.

Muut lähipiirin kanssa toteutuneet liiketapahtumat ja avoimet saldot

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Tavaroiden ja palveluiden myynnit		
Emo- ja sisaryhtiöt	189	584
Tavaroiden ja palveluiden ostot		
Emo- ja sisaryhtiöt	1 095	228
Myynti- ja muut saamiset		
Emo- ja sisaryhtiöt	69	83
Osto- ja muut velat		
Emo- ja sisaryhtiöt	114	6

Konsernilla ei ole muita merkittäviä liiketapahtumia, saamia tai velkoja tai takauksia lähipiirin kanssa.

29. Vastuut

Konsernilla on seuraavat vastuut

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Velat, joiden vakuudeksi on annettu yrityskiinnitys		
Rahalaitoslainat	48 000	0
Yritysikiinnitys	11 396	0
Leasingvastuut	1 833	1 052
Muut vuokravastuut	11 610	13 314
Muut vastuusitoumukset	79	98
Yhteensä	24 918	14 464

Konserni on vuokrannut rakennuksia, autoja ja muuta aineellista käyttöomaisuutta IAS 17 Vuokrasopimukset ehtojen mukaisesti.

Vuokra- ja leasingvastuiden erääntymisajat

	2008	2007
TUHATTA EUROA		
Muut vuokrasopimukset - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä	12 687	14 366
Yhden vuoden kuluessa	3 568	3 075
Yli yhden ja enintään viiden vuoden kuluttua	8 025	10 231
Yli viiden vuoden kuluttua	1 094	1 060
Yhteensä	12 687	14 366

Sopimuksiin ei sisälly merkittäviä alivuokrasuhteita eikä ehdollisia vuokria.

30. Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Konserni on tammikuussa 2009 ottanut käyttöön uuden organisaatiomallin. Enfo on siirtynyt maaorganisaatioihin Suomessa ja Ruotsissa. Aikaisemmin erikseen raportoidut Järjestelmäpalvelut ja Infrapalvelut on yhdistetty johtamis- ja raportointimallissa yhdeksi Tietotekniikkapalvelut-segmentiksi.

Samalla yhtiö on uudistanut konsernin johtoryhmän. Enfo-konsernin johtoryhmän muodostavat vuonna 2009 toimitusjohtaja Arto Herranen, talousjohtaja Kati Kokkonen, henkilöstöjohtaja Maria Lundell, liiketoiminnan kehitysjohtaja Pertti Silén, Suomen maajohtaja Osmo Wilska sekä Ruotsin maajohtaja Johan de Verdier.

Enfo on tilinpäätöspäivän jälkeen julkaissut päätöksen lopettaa Pietarin toimipiste, jossa työskenteli myyntiin ja hallintoon liittyvissä tehtävissä seitsemän henkilöä. Toiminta päättyi tammikuun 2009 aikana. Enfo jatkaa kuitenkin

toimintaa Venäjällä niin, että Enfon Venäjällä toimiville suomalaisille asiakkaille tuotetaan asiantuntija-, datakeskus- ja help desk -palveluita Suomen maaorganisaation toimesta ja paikalliset lähitukipalvelut hankitaan Pietarin ja Moskovan alueella toimivilta alihankkijoilta. Enfon Venäjän maayhtiön johtaja Juha Nurmi siirtyy toisen työnantajan palvelukseen 2. 3. 2009 lähtien.

Konserni on tilinpäätöspäivän jälkeen toteuttanut rahoituksen uudelleenjärjestelyn. Konserni on helmikuussa 2009 maksanut pois 48 miljoonan euron pankkilainan, joka otettiin Ruotsin yrityskaupan rahoittamiseen. Uusi 40,3 miljoonan euron lainajärjestely koostuu pankki- ja vakuutusyhtiölainoista sekä TyEL-takaisinlainasta. Lainat ovat euromääräisiä. Lainoista erääntyy maksettavaksi 3,8 miljoonaa euroa vuonna 2009 ja loput 36,5 miljoonaa euroa vuosina 2010 – 2015.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Enfo Oyj (2081212-9)

TULOSLASKELMA	74
TASE	75
RAHOITUSLASKELMA	76
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	77
TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄYS	87
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	87
TILINTARKASTUSKERTOMUS	88
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA	89

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

		1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
TUHATTA EUROA	viite		
Liikevaihto	2	111 202	13 119
Liiketoiminnan muut tuotot	3	681	722
Materiaalit ja palvelut	4	-68 690	-9 607
Henkilöstökulut	5	-25 233	-2 138
Poistot ja arvonalentumiset	6	-4 398	-468
Liiketoiminnan muut kulut	7	-10 494	-2 034
Liikevoitto		3 068	-406
Rahoitustuotot ja kulut	8	-4 895	223
Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä		-1 827	-183
Satunnaiset erät			
Satunnaiset kulut	9	-510	0
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirto-ja ja veroja		-2 337	-183
Tuloverot	10	-35	92
Tilikauden voitto/tappio		-2 371	-91

Emoyhtiön tase (FAS)

		31.12.2008	31.12.2007
TUHATTA EUROA	viite		
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	11	8 468	10 962
Aineelliset hyödykkeet	12	3 315	3 327
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	13	14 770	291
Muut osakkeet ja osuudet	13	67	67
Pysyvät vastaavat yhteensä		26 620	14 646
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	1 154	510
Pitkäaikaiset saamiset	15	28 847	473
Lyhytaikaiset saamiset	16	20 945	15 525
Rahoitusarvopaperit	17	248	261
Rahat ja pankkisaamiset	18	11 865	11 770
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		63 059	28 540
Vastaavaa Yhteensä		89 679	43 186
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma	19	265	265
Ylikurssirahasto	19	13 316	13 316
Muut rahastot	19	14 825	16 829
Edellisten tilikausien tulos		-91	0
Tilikauden voitto / tappio		-2 371	-91
Oma pääoma yhteensä		25 944	30 319
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	20	8	8
Lyhytaikainen	21	63 727	12 859
Vieras pääoma yhteensä		63 735	12 867
Vastattavaa yhteensä		89 679	43 186

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Liiketoiminnan rahavirta	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
TUHATTA EUROA		
Liikevoitto	3 069	-406
Oikaisut liikevoittoon		
Poistot	4 398	468
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-20	0
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-), vähennys (+)	-644	14
Lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten korottomien saamisten muutos, lisäys (-), vähennys (+)	-3 627	143
Lyhytaikaisten ja korottomien pitkäaikaisten velkojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-2 413	-4 083
Maksettu konserniavustus	-510	0
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-1 907	-125
Saadut osingot	7	6
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	797	343
Maksetut verot	-29	-62
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-879	-3 703
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-1 448	-232
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	36	0
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-467	-370
Aineettomien hyödykkeiden luovutukset	6	0
Tytäryritysten hankinta	-14 759	-11
Muiden sijoitusten muutos	13	0
Investointien rahavirta yhteensä	-16 619	-613
Rahoituksen rahavirta		
Osingonmaksu	-2 004	0
Omien osakkeiden hankinta	-1	0
Lainojen nostot	48 000	0
Lainasaamisten lisäys	-28 403	0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	17 592	0
Rahavarojen muutos	95	-4 316
Fuusio	0	7 086
Rahavarojen muutos yhteensä	95	2 770
Rahavarat 1.7.	11 770	9 000
Rahavarat 31.12.	11 865	11 770

Tilinpäätöksen liitetiedot

Enfo Oyj toimii emoyhtiönä Enfo-konsernissa ja sen kotipaikka on Kuopio. Yhtiön Y-tunnus on 2081212-9. Enfo Oyj:n ensimmäinen tilikausi oli 1.7.–31.12.2007, koska yhtiö syntyi 1.7.2007 entisen Enfo Oyj:n (1437714-0) jakaututtua IT-liiketoimintaan (uusi Enfo Oyj) ja TELE-liiketoimintaan (Kuopion Puhelin Oyj).

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen suomalaista tilinpäätöskäytäntöä (FAS). Konsernitiilinpäätös on laadittu IFRS:n mukaisesti ja siinä käytetyt laadintaperiaatteet on kuvattu konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 2.

Tilikauden 1.7.2007–31.12.2007 aikana Enfo Oyj:n konsernirakenne muuttui siten, että Enfo Oyj:n tytäryhtiö Enfo Partner Oy sekä siihen 30.9.2007 fuusioitunut Enfo Disnet Oy tytäryhtiöineen ovat fuusioituneet Enfo Oyj:hin 31.12.2007. Fuusion yhteydessä siirtyneet varat ja velat näkyvät Enfo Oyj:n vertailutilikauden taseessa tilinpäätös-päivänä. Fuusiosta syntyi 8 240 221,45 € fuusioerotus, joka käsitellään liikearvon tavoin ja poistetaan 4 vuoden kuluessa.

Arvostusperiaatteet

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTAMINEN

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen välittömään hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Poistoajat ovat:

Aineettomat hyödykkeet	3 – 5 vuotta
Liikearvo	4 – 5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

TUTKIMUS- JA TUOTEKEHITYSMENOT

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu pääsääntöisesti vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Kolmen tai useamman vuoden ajan tuloa kerryttävät menot on aktivoitu pitkävaikutteisina menoina ja poistetaan 3 – 5 vuoden kuluessa.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on esitetty painotetun keskimääräisen hankintahinnan tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTUS

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempana markkinahintaan.

TUOTTOJEN JAKSOTTAMINEN

Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan. Kun palvelut suoritetaan tietyssä ajanjakso-na, tuotot kirjataan tasaerinä kyseiselle ajanjaksolle, ellei joku muu menetelmä kuvaa paremmin valmiusastetta.

ELÄKKEET

Yhtiön eläketurva on hoidettu ulkopuolissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

LASKENNALLISET VEROSAAMISET

Jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verosaamiset on merkitty taseeseen. Laskennallisten verosaamisten merkitseminen taseeseen perustuu johdon arvioon liiketoiminnan kehitymisestä ja sen perusteella laadittuun suunnitelmaan laskennallisten verosaamisten hyödyntämisestä.

TULOKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Yhtiön päättynyt tilikausi oli 12 kuukauden ja edellinen tilikausi 6 kuukauden mittainen.

Tuloslaskelman liitetiedot

2. Liikevaihto toimialoittain

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Järjestelmäpalvelut	35 127	0
Tiedonvälityspalvelut	30 948	13 119
Infrapalvelut	45 127	0
Yhteensä	111 202	13 119

3. Liiketoiminnan muut tuotot

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	20	0
Vuokratuotot	0	0
Muut	661	722
Yhteensä	681	722

4. Materiaalit ja palvelut

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Ostot tilikauden aikana	41 282	702
Varastojen muutokset	-644	14
Ulkopuoliset palvelut	28 052	8 891
Yhteensä	68 690	9 607

5. Henkilöstökulut

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Palkat ja palkkiot	20 179	1 799
Henkilöstörahasen voittopalkkio	346	0
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 436	258
Muut henkilösivukulut	1 273	82
Yhteensä	25 233	2 138

Henkilökunnan lukumäärä

Keskimäärin 428 81

Johdon palkat ja palkkiot (tuhatta euroa)

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä hallituksen jäsenet 372 150

Hallituksen ja toimitusjohtajien eläkesitoumukset

Yhtiön toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan eläkeiksi on sovittu 60–62 vuotta. Vastuu on katettu eläkevakuutuksella.

6. Poistot ja arvonalentumiset

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet	650	208
Liikearvo	2 305	0
Muut koneet ja kalusto	1 443	260
Yhteensä	4 398	468

7.1 Liiketoiminnan muut kulut

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Muut henkilöstökulut	1 471	173
Matkakulut	1 327	172
Toimitilakulut	2 905	550
Ajoneuvokulut	1 048	36
Laite- ja ohjelmistokulut	864	473
Muut hallintokulut	1 424	423
Puhelin- ja datakulut	478	39
Markkinointi-, myynti- ja edustuskulut	945	166
Liiketoiminnan muut kulut	33	1
Yhteensä	10 494	2 034

7.2 Tilintarkastajan palkkiot

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Tilintarkastus	41	3
Muut tilintarkastuslain mukaiset palkkiot	4	23
Veroneuvonta	3	0
Muut palvelut	24	6
Yhteensä	72	32

Taseen liitetiedot

8. Rahoitustuotot ja -kulut

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	0	0
Omistusyhteisy yrityksiltä	0	0
Muilta	7	6
Yhteensä	7	6
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	2 056	54
Muilta	458	284
Yhteensä	2 514	338
Muut rahoitustuotot		
Muilta	52	5
Yhteensä	52	5
Rahoitustuotot yhteensä	2 573	343
Rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	12	0
Realisoitumattomat arvonalentumiset sijoituksista	292	0
Arvonalentumiset yhteensä	293	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	4 960	125
Muille	2 215	1
Yhteensä	7 175	125
Rahoituskulut yhteensä	7 468	125
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy Kursstitappioita/voittoja (netto)	-4 960	5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4 895	223

9. Satunnaiset erät

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Satunnaiset kulut		
Konserniavustus	510	0

10. Tuloverot

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-150	-61
Satunnaisista eristä	133	0
Edellisten tilikausien verot	18	-2
Laskennallisen verosaamisen muutos	-36	154
Yhteensä	-35	92

Laskennallinen verosaaminen johtuu negatiivisesta poistoerosta, joka on 1 393 193,01 euroa.
Laskennallisen verosaamisen määrä on esitetty kohdassa 15.

11. Aineettomat hyödykkeet

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	353	248
Lisäykset	214	1
Lisäykset fuusion kautta	0	104
Vähennykset	-7	0
Hankintameno 31.12.	560	353
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-57	-25
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1	0
Tilikauden poisto	-122	-25
Kertyneet poistot fuusioituista	0	-7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-177	-57
Kirjanpitoarvo 1.1.	297	223
Kirjanpitoarvo 31.12.	383	297
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	9 340	0
Lisäykset	100	8 240
Lisäykset fuusiosta	0	1 100
Hankintameno 31.12.	9 440	9 340
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-477	0
Kertyneet poistot fuusioituista	0	-477
Tilikauden poisto	-2 305	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-2 782	-477
Kirjanpitoarvo 1.1.	8 864	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 658	8 864
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	3 158	2 313
Lisäykset	153	16
Vähennykset		
Lisäykset fuusion kautta	0	476
Siirrot erien välillä	0	354
Hankintameno 31.12.	3 312	3 158
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-1 357	-833
Tilikauden poisto	-528	-183
Kertyneet poistot fuusioituista	0	-340
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1 885	-1 357
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 801	1 480
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 427	1 801
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8 468	10 962

12. Aineelliset hyödykkeet

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	12 773	8 776
Lisäykset	1 385	243
Vähennykset	-87	0
Lisäykset fuusion kautta	0	3 754
Hankintameno 31.12.	14 071	12 773
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-9 452	-7 239
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	71	0
Tilikauden poisto	-1 443	-260
Kertyneet poistot fuusioituista	0	-1 953
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-10 825	-9 452
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 321	1 536
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 247	3 321
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	5	0
Lisäykset fuusion kautta	0	5
Hankintameno 31.12.	5	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	5	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	5	5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	0	12
Lisäys	118	342
Vähennys/siirto	-55	-354
Kirjanpitoarvo 31.12.	63	0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 315	3 327

13. Sijoitukset

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo 1.1.	291	14 271
Lisäykset	16 299	11
Vähennykset	-1 820	-13 991
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 770	291
	Konsernin omistusosuus %	Emoyhtiön omistusosuus %
Konserniyritykset		
Enfo Holdings Oy, Kuopio	100	100
OOO Enfo, Pietari	100	0
Enfo Holdings AB, Tukholma	90,8	90,8
Enfo Sweden AB, Göteborg	90,8	0
Zipper by Enfo AB, Göteborg	90,8	0
Zingle by Enfo AB, Göteborg	90,8	0
Zuite by Enfo AB, Göteborg	90,8	0
Zystems by Enfo AB, Göteborg	90,8	0
Zuite by Enfo Oy, Kuopio	90,8	0
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	67	48
Lisäykset fuusioituista	0	19
Kirjanpitoarvo 31.12.	67	67
Sijoitukset yhteensä	14 837	358

14. Vaihto-omaisuus

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Aineet ja tarvikkeet 1.1.	510	108
Varaston muutos	644	-14
Lisäykset fuusioituista	0	417
Yhteensä	1 154	510

15. Pitkäaikaiset saamiset

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	28 403	0
Muut pitkäaikaiset saamiset	2	0
Yhteensä	28 406	0
Laskennallinen verosaaminen	362	398
Muut pitkäaikaiset saamiset	79	75
Yhteensä	28 847	473

16. Lyhytaikaiset saamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Myyntisaamiset	529	84
Muut saamiset	0	1
Siirtosaamiset	2 500	35
Yhteensä	3 029	119
Myyntisaamiset	15 489	12 878
Lainasaamiset	0	3
Siirtosaamiset		
Tuloverosaamiset	117	486
Ennakkomaksut		
Eläkevakuutusmaksut	348	328
Muut siirtosaamiset	1 947	1 682
Yhteensä	2 412	2 496
Muut saamiset	15	29
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20 945	15 525

17. Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit sisältävät pääasiassa OP-Euro-rahasto-osuuksia.	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta		
Kirjanpitoarvo	2	2
Erotus		
Rahastosijoitukset ja muut arvopaperit		
Hankintameno	259	261
Jälleenhankintahinta	246	262
Kirjanpitoarvo	246	261
Erotus	0	1
Rahoitusarvopaperit (kirjanpitoarvo) yhteensä	248	261

18. Rahat ja pankkisaamiset

Rahat pankkitilillä	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Yhteensä	11 865	11 770

19. Oma pääoma

	1.1.–31.12.2008	1.7.–31.12.2007
Osakepääoma 1.1.	265	265
Osakepääoma 31.12.	265	265
Ylikurssirahasto 1.1.	13 316	13 316
Vähennykset		
Ylikurssirahasto 31.12.	13 316	13 316
Omien osakkeiden rahasto 1.1.		
Omien osakkeiden rahasto 31.12.	-1	0
Muut rahastot 1.1.	16 829	16 829
Osingonjako	-2 004	0
Muut rahastot 31.12.	14 825	16 829
Edellisten tilikausien tulos	-91	0
Tilikauden voitto/tappio	-2 371	-91
Oma pääoma yhteensä 31.12.	25 944	30 319
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta 31.12.		
Edellisten tilikausien tulos	-91	0
Muut rahastot	14 825	16 829
Tilikauden tulos	-2 371	-91
Yhteensä	12 363	16 738

Osakkeet ja osakepääoma

Enfo Oyj:llä on yksi osakesarja. Jokaisella osakkeella on yksi ääni. Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiön hallussa on tilinpäätöspäivänä 600 omaa osaketta.

	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
1.7.2007	561 256	
31.12.2007	561 256	
1.1.2008	561 256	
31.12.2008	561 256	560 656

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008

	kpl
Osuuskunta KPY	482 750
Pohjola Vakuutus Oy	12 740
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	11 202
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	11 202
Einari Vidgren Oy	4 768
Keskisuomalainen Oyj	4 515
Enfo Oyj:n henkilöstörahassto HR	3 310
Kuopion Osuuspankki	3 283
Hannu Isotalo Oy	2 979
Savon Voima Oyj	2 970
Muut	21 537
Yhteensä	561 256

20. Pitkäaikainen vieras pääoma

	1.1.-31.12.2008	1.7.-31.12.2007
Muut pitkäaikaiset velat	8	8
Yhteensä	8	8

21. Lyhytaikainen vieras pääoma

	1.1.-31.12.2008	1.7.-31.12.2007
Lainat rahoituslaitoksille	48 000	0
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	0	0
Muut velat	0	0
Siirtovelat	26	6
Velat Enfo Oyj:n emoyhtiölle	30	0
Yhteensä	55	6
Ostovelat	8 674	6 581
Saadut ennakot	138	371
Siirtovelat		
Henkilöstöön liittyvät velat	4 104	3 898
Liiketoiminnan sopeutuksista aiheutuneet velat	0	193
Vahingonkorvaukset	640	0
Kuluvaraukset	534	185
Muut siirtovelat	0	9
Yhteensä	5 278	4 285
Muut velat	1 582	1 615
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	63 727	12 859

22. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Vastuusitoumukset ja muut vastuut	1.1.-31.12.2008	1.7.-31.12.2007
Yrityskiinnitykset rahoituslaitoslainan vakuutena	11 396	0
Leasingvastuut		
Leasingsopimuksista maksettavat määrät		
Alkaneella tilikaudella maksettavat	1 186	902
Myöhemmin maksettavat	1 121	915
Yhteensä	2 306	1 817
Muut vastuusitoumukset		
Talletukset vuokravakuutena	79	98
Vuokravastuu	11 339	13 312
Vastuut yhteensä	25 121	15 227

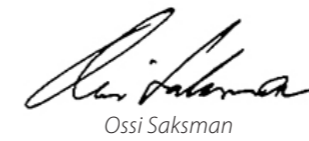
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

KUOPIOSSA 27. 2. 2009

Tapio Hakakari

Hannu Isotalo

Helena Piispa

Ossi Saksman

Jorma Tammenaho

Arto Herranen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

KUOPIOSSA 27. 2. 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Pekka Loikkanen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Enfo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Enfo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2008–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa

arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomat.

KUOPIOSSA 27. PÄIVÄNÄ HELMIKUUTA 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Pekka Loikkanen
KHT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Päiväkirjat	atk-tallenteena
Pääkirjat	atk-tallenteena
Reskontraerittelyt	atk-tallenteena
Tuloslaskelmat	atk-tallenteena
Taseet	atk-tallenteena
Tositteet	paperitositteina
Ostolaskut	atk-tallenteena
Palkkakirjanpito	atk-tallenteena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	erikseen sidottuna

TILIKAUDELLE KÄYTÖSSÄ OLLIET TOSITELAJIT

Tiliotteet	LO
Kassamaksut	LM
Tilitysreskontra	LR
Palkat	LP
Muistiotositteet	SA
Pääkirjatos.peruutus	SP
Arviotositteet, purettavat	LA
Käyttöomaisuuskirjaus	AA
Kausittaiset kirjaukset	AB
Poistokirjaus	AF
Käyttöomaisuuskirj netto	AN
Poistokirjaukset	AP
Sisäisen laskennan tosite	CO
Sisäisen laskennan korjaukset	LS
Mr-kohdistus	DA
Mr-hyvitys-lasku	DG
Mr-peruutukset	DP
Mr-veloituslasku	DR
Mr-suoritukset	DZ
Or-kohdistus	KA
Or-hyvitys	KG
Or-peruutus	KP
Or-lasku	KR
Or-suoritus	KZ
Travel	LT
Myynnin jaksotukset	SM
Oston jaksotukset	SO
Laskun siirto	RV
Lasku-brutto	RE
Hinnan muutos	PR

Konsernin hallinnointi

Enfon hallintoperiaatteet

Enfo Oyj toteuttaa Helsingin Pörssissä listattujen yhtiöiden hyvää hallintotapaa koskevia suosituksia soveltuvin osin. Hyvää hallintotapaa koskeva sovellusohje on hyväksytty Enfo Oyj:n hallituksessa 27.9.2007.

Yhtiöjärjestys

Enfon yhtiöjärjestys on luettavissa yhtiön www-sivuilla osoitteessa www.enfo.fi.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on Enfo Oyj:n ylin päätöksentekuelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen yhtiökokous. Osakkeenomistajat käyttävät yhtiökokouksessa puhe- ja äänioikeuttaan.

Hallitus

Enfo Oyj:n hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategiset tavoitteet ja riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan.

Hyvään hallintotapaan kuuluu myös, että hallitus huolehtii siitä, että yhtiö vahvistaa toiminnassaan noudatettavat arvot. Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja kaikkien osakkeenomistajien etua.

Enfo Oyj:n hallitus kokoontui vuonna 2008 kolmetoista kertaa. Hallituksen jäsenten yhteenlaskettu osallistumisprosentti oli 98,5 %.

Hallituksen työjärjestys

Hallitus laatii toimintaansa varten puolivuositain kirjallisen työjärjestyksen, joka sisältää kokousaikataulun sekä suunnitelman hallituksessa käsiteltävistä asioista kattaen seuraavat osa-alueet:

- Talouskatsaukset
- Strategiatyöskentely
- Omistaja-asiat
- Johdon arviointi ja palkitsemisjärjestelmät
- Hallituksen työskentelyn arviointi
- Liiketoimintakatsaukset
- Henkilöstöasiat
- Asiakastytyväisyys
- Riskienhallinta

Työjärjestykseen sisältyvien asioiden lisäksi Enfo Oyj:n hallitus käsittelee ja päättää konsernin kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat.

Hallituksen toiminnan arviointi

Enfo Oyj:n hallitus arvioi toimintaansa itsearviointina kerran vuodessa.

Hallituksen jäsenten valinta

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Valitsemalla hallituksen osakkeenomistajat vaikuttavat yhtiön hallintoon ja sitä kautta koko yhtiön toimintaan. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallituksen jäsenten enemmistön on oltava yhtiöstä riippumattomia. Lisäksi vähintään kahden mainittuun enemmistöön kuuluvista jäsenistä on oltava riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden ja todennut, että kaikki jäsenet ovat riippumattomia sekä yhtiöstä että sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen palkkiot

Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 2 000 euroa kuukaudessa ja jäsenen palkkio 1 000 euroa kuukaudessa. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiona 400 euroa kokoukselta. Palkkioita ei makseta osakkeina. Hallituksen jäsenten matkakulut korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan.

Hallituksen valiokunnat

Muiden kuin nimitysvaliokunnan perustamista ei liiketoiminnan laajuus huomioiden ole katsottu tällä hetkellä tarpeelliseksi.

NIMITYSVALIOKUNTA

Yhtiössä on yhtiökokouksen valitsema nelihenkinen nimitysvaliokunta, jonka puheenjohtajan yhtiökokous nimittää.

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnan sekä hallituksen jäsenten palkitsemisasioiden valmistelu yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta varten.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtajan valitsee yhtiökokous. Nimitysvaliokunta kokoontuu vuosittain Enfo Oyj:n hallituksen puheenjohtajan koolle kutsumana hyvissä ajoin ennen varsinaista yhtiökokousta. Nimitysvaliokunta kokoontuu muutoin tarvittaessa valiokunnan puheenjohtajan koolle kutsumana.

Enfo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 27.3.2008 nimitysvaliokuntaan valittiin Tapio Hakakari, Esko Torsti, Pekka Kantanen sekä Ossi Saksman (pj.).

Hallituksen kokoonpano

JORMA TAMMENAHO (s. 1947)

Hallituksen jäsen, diplomi-insinööri

- Salkunhoitaja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa, hallituksen jäsen Fingrid Oyj:ssä, Leverator Oyj:ssä ja Osuuskunta KPY:ssä sekä hallituksen varajäsen Tornator Oyj:ssä.
- Enfo Oyj:n hallituksessa 26.6.2007 alkaen. Ei osakeomistuksia yhtiössä.

HANNU ISOTALO (s. 1947)

Hallituksen varapuheenjohtaja, diplomi-insinööri

- Hallituksen puheenjohtaja Lujatalo Oyj:ssä, hallituksen jäsen Dna Oyj:ssä ja Aholansaarisaatiössä, hallituksen varajäsen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eterassa sekä jäsen Nordean neuvottelukunnassa.
- Enfo Oyj:n hallituksessa 26.6.2007 alkaen. Omistaa 50 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

OSSI SAKSMAN (s. 1951)

Hallituksen jäsen, hallintonotaari

- Hallituksen puheenjohtaja Osuuskunta KPY:ssä, Savon Energiaholding Oy:ssä, Kuopion Puhelin Oy:ssä sekä KPY Sijoitus Oy:ssä. Hallituksen varapuheenjohtaja Oy Carlson:ssa sekä hallituksen jäsen Savon Voima Oyj:ssä ja Kuopion Yliopistosäätiössä. Jäsen Ilmarisen vakuutusentittäjien neuvottelukunnassa ja puheenjohtaja Pohjolan Pohjois-Savon alueneuvottelukunnassa.
- Enfo Oyj:n hallituksessa 26.6.2007 alkaen. Omistaa 200 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

TAPIO HAKAKARI (s. 1953)

Hallituksen puheenjohtaja, oikeustieteen kandidaatti

- Toimitusjohtaja Webstor Oyj:ssä, hallituksen puheenjohtaja Esperio Care Oyj:ssä ja hallituksen jäsen Cargotec Oyj:ssä, Etteplan Oyj:ssä, Martela Oyj:ssä, Hollming Oyj:ssä sekä Havator Oyj:ssä.
- Enfo Oyj:n hallituksessa 26.6.2007 alkaen. Ei osakeomistuksia yhtiössä.

HELENA PIISPA (s. 1946)

Hallituksen jäsen

- Toimitusjohtaja Scantarp Oy:ssä 1989–2008, Italian kunniakonsuli.
- Enfo Oyj:n hallituksessa 26.6.2007 alkaen. Omistaa 210 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

Enfo-konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtaja ja muu johto

Osakeyhtiölain mukaisesti toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisestä johtamisesta hallituksen määrittelemiä periaatteita ja ohjeita seuraten. Toimitusjohtaja valvoo, että yhtiön kirjanpito ja raportointi ovat lain ja muiden määräysten mukaisia ja luotettavasti hoidettuja. Toimitusjohtaja vastaa strategisesta suunnittelusta, taloudesta ja riskien hallinnasta. Toimitusjohtajan apuna toimii konsernin johtoryhmä.

Enfo Oyj:n toimitusjohtajana on toiminut 1.4.2004 alkaen diplomi-insinööri Arto Herranen. Enfo-konserniin kuuluvat yhtiöt maksoivat emoyhtiön toimitusjohtaja Arto Herraselle palkkaa ja palkkiota vuonna 2008 yhteensä 192 598 euroa, josta tilikauden 2007 tuloksen perusteella maksettujen tulospalkkioiden osuus oli 14 000 euroa.

Johtajasopimuksen irtisanomisaika on kolme kuukautta toimitusjohtajan puolelta. Jos yritys päättää sopimuksen, toimitusjohtajalle maksetaan lisäksi 12 kuukauden palkkaa vastaava rahasumma. Toimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle täytettyään 60 vuotta kokonaiseläkkeen ollessa 60 % eläkepalkasta. Enfo Oyj:n toimitusjohtaja ei ole, eikä häntä voida valita hallituksen jäseneksi.

Enfo Oyj:n hallitus on 20.12.2005 päättänyt perustaa pitkäjänteisen palkitsemisjärjestelmän Enfo-konsernin johdolle ja avainhenkilöille. Pitkäjänteiseen osakeomistukseen sitouttava järjestelmä on osa konsernin johdon ja avainhenkilöiden uutta kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää, ja sen tarkoituksena on sitouttaa avainhenkilöitä konsernin tavoitteisiin ja saada heistä emoyhtiön pitkäaikaisia osakkeenomistajia. Johdon palkitsemisjärjestelmää koskevat päätökset tekee yhtiön hallitus yhtiökokouksen antamien valtuuksien puitteissa. Vuonna 2009 palkitsemisjärjestelmässä on mukana 13 avainhenkilöä.

Enfo konsernissa on 1.1.2006 lähtien ollut käytössä henkilöstörahasolain mukainen voittopalkkiojärjestelmä, jonka mukaisesti osa Enfo-konsernin tuloksesta maksetaan voittopalkkioeränä henkilöstörahasolalle. Enfo Oyj:n hallitus on vahvistanut voittopalkkiojärjestelmän perusteet vuodeksi 2009.

Konsernin henkilöstön helmikuussa 2006 perustaman hen-

kilöstörahasolain säännöissä todetaan, että rahasto sijoittaa mahdollisuuksien mukaan 50–75 % sille maksettavista voittopalkkioeristä Enfo Oyj:n osakkeisiin. Henkilöstörahasolain jäseniä ovat kaikki Enfo-konsernin työntekijät ylittä johtoa lukuun ottamatta.

Sisäinen valvonta

Yhtiön liiketoiminnan ja hallinnon ohjaus ja valvonta perustuu säännölliseen talousraportointiin ja aktiiviseen hallitustyöskentelyyn. Riskienhallinnan keskeiset periaatteet on määritelty yhtiön hallituksessa. Vuosittain toteutettavien riskikartoitusten tuloksista raportoidaan yhtiön hallitukselle. Tietoturvaan liittyvistä asioista hallitus saa raportin puolivuositain. Konsernin rahoituspäätökset tehdään keskitetysti emoyhtiössä hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti ja hallitukselle raportoidaan rahoitustilanteesta neljännesvuosittain.

Sisäinen tarkastus suoritetaan kiertävästi konsernin eri yksiköissä ja se ostetaan ulkoisena palveluna. Sisäisen tarkastuksen suorittaja raportoi suoraan hallitukselle.

Sisäpiirihallinto

Sisäpiirisäännökset eivät koske yhtiötä, koska yhtiön osakkeilla ei käydä kauppaa Helsingin Pörssissä.

Tilintarkastus

Enfo Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiössä on vähintään yksi ja enintään kaksi tilintarkastajaa. Yhtiön tilintarkastaja on KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja sen nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja KHT Pekka Loikkanen.

Enfo-konserni maksoi vuonna 2008 tilintarkastajalle tilintarkastukseen liittyviä palkkiota yhteensä 45 503,81 euroa ja tilintarkastukseen liittymättömiä palkkioita 26 147,96 euroa.

Tilintarkastajalla on tärkeä asema osakkeenomistajien asettamana tarkastuselimenä. Tilintarkastuksen avulla osakkeenomistajat saavat riippumattoman lausunnon siitä, miten yhtiön kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto on hoidettu. Enfo Oyj:ssä nimitysvaliokunta tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen tilintarkastajaksi.

ARTO HERRANEN (s. 1963)

Johtoryhmän puheenjohtaja, toimitusjohtaja, DI

- Arto Herranen on toiminut aiemmin toimitusjohtajana Savon Voima Oyj:ssä, osastopäällikkönä Kuopion Puhelin Oyj:ssä, Account Managerina Oracle Finland Oyj:ssä sekä tuotantojohtajana P.T.A. Group Oyj:ssä.
- Enfo Oyj:n johtoryhmän puheenjohtaja vuodesta 2004. Omistaa 500 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

KATI KOKKONEN (s. 1970)

Talusojohtaja, KTM

- Kati Kokkonen on toiminut aiemmin Corporate Financial Controllerina Rautaruukki Oyj:ssä, IFRS-asiantuntijana PricewaterhouseCoopers Oyj:ssä, talouspäällikkönä Stonesoft Oyj:ssä ja talous- ja rahoituspäällikkönä Oy International Business Machines AB:ssä (IBM).
- Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen vuodesta 2007. Ei osakeomistuksia yhtiössä.

JOHAN DE VERDIER (s. 1961)

Ruotsin maajohtaja, M.Sc.

- Johan de Verdier on toiminut aiemmin toimitusjohtajana Zipper AB:ssä, varatoimitusjohtajana ja Ruotsin liiketoiminnosta vastaavana Framfab AB:ssä, toimitusjohtajana Guide Konsult AB:ssä sekä markkinointipäällikkönä Hewlett-Packard Sweden AB:ssä.
- Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen vuodesta 2009. Ei osakeomistuksia yhtiössä.

PERTTI SILÉN (s. 1959)

Kehitysojohtaja, DI

- Pertti Silén on toiminut aikaisemmin kehitysojohtajana Kuopion Puhelin Oyj:ssä, kehitysojohtajana Suomen 2G Oyj:ssä, osastopäällikkönä Nokia Networks:llä ja osastopäällikkönä Nokia Data/ICL Personal Systems:ssä.
- Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen vuodesta 2007. Omistaa 300 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

MARIA LUNDELL (s. 1966)

Henkilöstöjohtaja, M.A.

- Maria Lundell on toiminut aiemmin henkilöstöjohtajana NasdaqOMX:ssä, henkilöstöjohtajana L'Oréal Finland Oyj:ssä ja henkilöstöpäällikkönä Palace Kämp Group:ssa.
- Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen vuodesta 2009. Ei osakeomistuksia yhtiössä.

OSMO WILSKA (s. 1953)

Suomen maajohtaja, FM

- Osmo Wilska on toiminut aiemmin johtajana Ementor Finland Oyj:ssä, toimitusjohtajana Vital Few Oyj:ssä sekä johtajana Novo Group Oyj:ssä.
- Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen vuodesta 2007. Omistaa 234 kappaletta Enfo Oyj:n osaketta.

Yhteiskuntavastuu on yhteinen asiamme

Enfossa yhteiskuntavastuuta tarkastellaan taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun näkökulmista. Vastuullisessa yritystoiminnassa tavoitteena on varmistaa yrityksen pitkäaikaiset toimintaedellytykset taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristön näkökulmasta.

Kestävän kehityksen periaate

Enfon ympäristövastuu perustuu liiketoiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten tuntemiseen ja ennakoimiseen. Enfo vaikuttaa liiketoimintalaan asiakkaidensa tapaan toimia. Enfon palvelujen avulla asiakkaat voivat hyödyntää uusia, tehokkaita tietotekniikkaratkaisuja, joiden avulla vähennetään esimerkiksi yritysten energiakuormitusta.

Enfo-konsernin toiminnassa ympäristökuormituksen kannalta merkittävimpiä kohteita ovat toimi- ja tuotantotilat, datakeskusten toiminta, jätetuolto sekä matkustaminen. Toimi- ja tuotantotiloissa sekä datakeskuksissa energiankäyttö on järjestetty mahdollisimman tehokkaaksi lämmitys- ja ilmastointitoiminnot huomioiden, jotta esimerkiksi

sähköenergiaa käytetään mahdollisimman vähän.

Jätteiden lajittelu ja keräys on konsernissa järjestetty asetusten ja viranomaisvaatimusten mukaisesti. Jätteet toimitetaan lajiteltuina kiinteistöjen jätehuoltopisteisiin. Käytöstä poistettavat materiaalit kierrätetään mahdollisuuksien mukaan uusiokäyttöön ja ongelmajätteistä pidetään tarkkaa kirjanpitoa. Toimintaa ohjaa kestävän kehityksen periaate. Konsernissa syntyvä elektroniikkaromu toimitetaan kierrätykseen, jossa se puretaan kierrätyskelpoiseksi ja hyödynnetään edelleen uusiokäytössä.

Enfossa matkustukseen liittyviä toimia seurataan tarkasti ja matkustamiseen liittyviä ympäristövaikutuksia on vähennetty investoimalla erityisesti video- ja puhelinkokoustekniikkaan.

Vastuu ihmisistä

Enfolle sosiaalinen vastuullisuus merkitsee hyviä toimintatapoja suhteessa kaikkiin yrityksen sidosryhmiin. Siihen kuuluvat niin henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen kuin palveluiden ja toiminnan turvallisuus – siis vastuu asiakkaista ja palveluiden käyttäjistä – sekä yhteistyö yritysverkostossa. Sosiaalinen vastuu sisältää myös työturvallisuuslain-säädännön noudattamisen sekä ihmisten tasaveroisen kohtelun työssään. Sosiaaliseen vastuuseen kuuluvat myös yhteistyö lähiympäristön kanssa sekä lahjoitukset ja muu yleishyödyllinen toiminta.

Enfo-konserni on kannattavaa liiketoimintaa harjoittava yritys, jonka arvoina on olla rohkea, luotettava ja ihmisläheinen. Enfo-konsernin henkilöstöjohtamisessa pyritään yhdistämään Enfon ja enfolaisten yhteiset tavoitteet sekä varmistamaan yhdessä toimimalla tuloksellinen työskentelystrategian toteuttamiseksi yhteisten arvojen pohjalta. Henkilöstöjohtamisen kulmakiviä ovat avoimuus, vuorovaikutus, tasapuolisuus, yhtenäiset toimintatavat sekä työntekijöiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien kehittäminen.

Painopisteenä henkilöstöjohtamisessa ovat kannattavuuden jatkuva parantaminen, tulevaisuuden osaamisen varmistaminen, sisäisen ilmapiirin kehittäminen ja vahva esimiestyö. Liiketoiminnan tarpeiden ohella perustan kehittämiseksi luovat mm. henkilöstötutkimus sekä tavoite- ja kehityskeskustelut.

Enfolaisten henkilökohtaiset koulutus- ja kehittämistavoitteet käydään läpi vuosittain kehitys-

keskustelujen yhteydessä. Kehityskeskustelut ovat osa vuosisuunnittelua ja yhteisten tavoitteiden toimeenpanoa. Kehityskeskusteluissa asetetaan enfolaisten henkilökohtaiset tavoitteet, arvioidaan osaamista ja rakennetaan yhdessä kehityssuunnitelmaa. Enfon tavoitteena on luoda konsernista yksi Suomen parhaista työpaikoista.

Kannattava kasvu vastuullisesti

Taloudellisen vastuun perusta on kannattavuuden varmistaminen pitkällä aikavälillä. Vastuun perustana on konsernin liiketoimintastrategia, jonka kautta toiminta jalkautetaan käytäntöön. Konsernin tavoitteena on kasvaa kannattavasti valituissa liiketoiminnoissa. Enfon tulos on perusta omistajien tuotto-odotuksille, työpaikoille, veronmaksulle ja lähiyhteisön tukemiselle.

Hyvä tulos edellyttää kilpailukykyä, kannattavuutta ja tehokkuutta. Se turvaa taloudellisen hyvinvoinnin omistajille, henkilökunnalle sekä tavaroiden ja palvelujen toimittajille. Lähialueensa yritysmaailmaa konserni tukee keskittämällä ostoja ja hankintoja mahdollisuuksien mukaan paikallisille yrittäjille.

Taloudellinen vastuun kannalta merkittävässä roolissa ovat myös Enfon asiakkaat, joiden hankimat IT-palvelut ovat liiketoiminnan perusta. Tuotteiden ja palveluiden asiakaslähtöisyys ohjaa jokapäiväistä toimintaa. Tutkimalla säännöllisesti asiakastytyväisyyttä konserni voi kehittää toimintaansa määrätietoisesti entistä asiakaslähtöisemmäksi.

Suomi

ENFO OYJ, PÄÄTOIMIPISTE

Kiveläntie 4
70461 Kuopio

Ruotsi

ENFO SWEDEN AB, PÄÄTOIMIPISTE

Anders Carlssons gata 9
402 76 Göteborg